

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Capvt Quartvm. De possessione beneficiorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

personas, praesertim in hoc genere non parum de-
debet. Laym. *loc. cit.* remittens ad Dominicum,
Anchar, &c. in *c. ult. de procurat. in 6.* vide plura
apud eundem Laym. *loc. cit.* quoniam in aliis
materiis revocatio ignota procuratori, vel etiam
iis, cum quibus is contrahit, valeat, aut non valeat.

5. Respondeo quintò : mandatum ad acco-
panda beneficia dari potest laico, & aliis benefi-
ciorum incapaci; quia ipse non sibi, sed alteri be-
neficium acceptat. Castrop. *loc. cit. num. 3.* citans
Covar. *l. 3. var. c. 16. n. 4.* Vasq. *episc. de benef.*
c. 4. §. 4. dub. 2. in fine.

CAPUT QUARTUM.

DE POSSESSIONE BENEFICIORVM.

PARAGRAPHVS I.

De modo ac tempore capiendi, seu acquirendi possessionem beneficiorum.

*Quaestio 798. Num post institutionem, & ac-
ceptam legitimè collationem possit statim
adiri, & capi à beneficiato possessio auctori-
tate propria, absque officio iudicis, & sine mi-
nisterio executoris?*

Respondeo : spectato jure
communi & ordinario
electus post confirma-
tionem, praesentatus post
institutionem, colla-
rius post collationem
acceptatam, & acce-
ptam investituram (in-
tellige ubi ea requiritur) statim potest possessio-
nem capere, administrare beneficium, & ei
competentia jura exercere; quia per collationem
ipsam & verbalem institutionem consequitur quis
titulum beneficii, adeoque jus seu facultatem pos-
sessionem vacantem capiendi, jura competentia
exercendi, &c. Rebuff. *in pr. tit. requisita in literis
collat. n. 24.* Laym. *in c. nosti. de elect. n. 4.* citans gl. *in
idem c. v. confirmata.* Jo. And. *ibid. n. 6.* Menoch. *de a-
dipisc. poss. remed. 4. n. 182.* &c. Lott. *l. 3. q. 22. n. 8.* ubi
quòd provisus possit sine ministerio Executoris
possessionem de jure & de facto vacantem apprehendere,
& sic habentem legitimum beneficii ti-
tulum propria auctoritate capientem possessionem
à nemine occupatam nullà poenà dignum esse;
eò quòd in *c. transmissum. de elect.* decum sit, post
confirmationem, quæ titulum tribuit, confirma-
tum posse administrare, & exercere jura & offi-
cium, absque eo, quòd caveatur ibi possessionem à
iudice dandam, tradunt ex communi sententia
Abb. *in cit. c. transmiss.* & Rebuff. *in pr. de missio. in
posses. n. 5.* apud Castrop. *de benef. d. 2. p. 32. n. 4.* esseque
validam, & legitimè possessionis effectus habere,
tradit ipse Castrop. ex Covar. *l. 3. var. c. 16.* quamvis
dicat cum Covar. esse illicitam (eò quòd ex *cir. c.
transmissam*, id licere, non satis inferatur; dicatur
autem *c. ad hac. de off. Archid.* pertinere ad Archidia-
conum institutos ab Episcopo mittere in possessio-
nem, & *c. licet Episcopus. de prab. in 6.* concedatur
Episcopo, ut in possessionem mittat institutos, sub-
latà per consuetudinem Archidiaconorum hac in
parte potestare) & talem puniri posse poenà non ad-

modum gravi propter auctoritatem sententia
contraria communis. Quæ tamen videtur intel-
ligere, ut constat ex præmissis à Castrop. de eo, qui
id faceret non obtentà investiturà,

2. Respondeo secundo : dum autem alius quis-
quam esset in possessione beneficii, adeoque hæc
vacans non esset, auctoritate propria captà posses-
sio foret illicita & vitiosa, in qua, qui eam accepit,
defendendus non esset. Laym. *loc. cit.* siquidem cum
pro depellendo etiam intruso exigatur iudicium,
talis provisus eum expellens à possessione videtur
sibi assumere partes iudicis, adeoque fieri iudex in
propria causa, quod est iniquum. Lott. *loc. cit.* Imò
censetur talis spoliasse priorem, quamvis mala fi-
dei possessorem, Argumento *c. gravis. de ressit. spo-
liat.* Quin &, si à provisio seu titulum consecuto il-
lata esset priori possessori proprie dicta violentia,
meretur is privationem juris sui, juxta *cap. eum. qui,
de prab. in 6.* Laym. *ibid. ex Abb. ubi ante, & Rebuff.
in pr. de miss. in possess. n. 3.* Secus si habens verum
titulū apprehendit possessionem, sed sine violentia.
Rebuff. *in pr. tit. requisita in literis collationis, n. 24.*
Porro violentiam illam proprie talem tunc admit-
ti censet Lott. *loc. cit. n. 29.* quando duo concurrunt,
nempe resistentia alterius seu prioris possessoris,
nullo modo voluntatem suam alteri accommodan-
tis, & neglectus auctoritatis iudicis. atque ita licet
factà cessione per possessorem lite pendente non
possit collitigans propria auctoritate apprehende-
re possessionem beneficii, sed debeat expectare
iudicis sententiam & iussum; &, si id faciat, dica-
tur temerarius occupator, & totum id facere per
viam attentatorum sine omni effectu, non tamen
dici violentum, ex quo non habuit sibi contradi-
centem, & consequenter deficiente altero ex re-
quisitis ad violentiam. Similiter licet quis adhibe-
ret auctoritatem iudicis, etiam si per injuriam, &
sic apprehensà possessio semper manet vitiosa &
revocabilis, non dici adhuc violentum; quia in eo
cessat temeritas dicta, quæ est in neglectu iudicis,
alterum ex requisitis ad violentiam, & sic neutrum
incurrere poenam. *c. cum, qui.* Lott. *à n. 30.* vide de
his plura inferius, ubi qualiter vacet beneficium
ob captam violenter possessionem.

3. Respondeo tertio : dum specialis Ecclesiæ
alicujus consuetudo aut statutum vigeret, ut con-
firmatus, verbaliter institutus, aut aliter provisus
possessionem, quamvis vacantem, ipsemet ca-
pere non debeat, sed solenniter & corporaliter in-
duci in possessionem (quæ inductio solennis vo-
cari solet installatio, olim fieri solita per Archidia-
conum, juxta *cap. cum Bertholdus. de sent. & rejudic.*
Laym. *loc. cit.*) id observari debet, adeo, ut prius
quam

quàm ea solemnitas perfecta sit, non censetur acquisita possessio. Laym. loc. cit. citans Abb. ubi ante. num. 7.

Quaestio 799. An, & quid hac in parte speciale sit circa resignatarium, an, & qualiter is capere possit aut debeat possessionem?

Respondet primò Paris. de resign. lib. 10. q. 6. n. 27. & 31. communem opinionem esse, & ita servari de stylo & praxi, quòd resignatarius non possit proprià auctoritate capere possessionem, alioqui esse nullam, & jure attentatorum revocari. citat pro hoc Pontan. de spol. l. 1. c. 9. nu. 94. & Roffinacum de benef. c. 12. n. 13. hinc debere resignatarium requirere loci Ordinarium, vel alium, ut stante resignatione & provisione, illum mittat in possessionem, qui solet accedere, vel mittere alium in loco beneficii, & ibi tradere resignatario possessionem per introitum & osculum ad altare, per traditionem clavium vel bireti, vel aspersio-nem aquæ lustralis &c. & Notarius præfens conficit de hoc instrumentum. Paris. l. cit. n. 45. 46. 47. citans Rebuff. in pr. de miss. in possess. num. 12. & 13. Roffinac. ubi ante.

2. Respondet secundò cum distinctione aliqua Card. de Luc. de benef. d. 37. n. 12. dum ait: quòd possessio capta per resignatarium, non citato resignante possessore, neque adito Executore deputato in literis, sit invalida & vitiosa; quia necessitas adeundi Executorem procedit in gratia in forma dignum, continente mandatum de providendo, seu provisionem conditionalem, quatenus Executor provisum idoneum & dignum repererit, ideòque nulla & intrusoria censenda est possessio, quam sine facto Executoris provisus ita apprehendit. Secus autem est, ubi agitur in forma gratiosa; tunc enim licet deputari soleant Executores in literis, attamen id fit in gratiam & favore provisum, cui Executor assistat, & opem & brachium auctoritate Apostolicâ præstat adversus oppositores de facto; non autem quòd præcisam necessitatem habeat ipsum adeundi; quia verius est, provisum in forma gratiosa posse capere possessionem proprià auctoritate, abque necessitate citandi resignantem, quoties resignatio est pura. citat pro hoc Garc. p. 5. c. 2. n. 133. Paris. de resign. l. 10. q. 3. n. 53.

Quaestio 800. Quomodo acquiratur possessio beneficii per collationem; vel si non, quid huic superaddatur per possessionem?

Respondeo ad primum: possessio beneficii non transfertur juxta c. Bertholdus, de re judic. Paris. de resign. l. 10. q. 6. n. 4. citans Rebuff. in pr. tit. requisita ad collat. n. 22. est enim possessio quid facti; ideòque ad alium non transit, nisi sit per eum apprehensa. l. cum heredes, ff. de acquirend. possess. Paris. loc. cit. num. 6. citans Rebuff. tit. de permut. n. 17. & Paris. conf. 96. n. 3. vol. 4. Et regulariter loquendo, possessio non transit in quempiam ipso jure. l. Pomponius, l. cum heredes, ff. de acquirend. possess. Paris. l. 3. q. 8. num. 54.

2. Respondeo secundò: quamvis possessio ad collationis perfectionem necessaria non sit. Castrop. cit. p. 32. in beneficialibus tamen corroborat titulum. Paris. de resign. l. 7. q. 1. n. 101. citans Rotam decis. 10. n. 1. de prab. in antiq. Et licet ex sola canonica institutione seu collatione abque traditione aut apprehensione possessionis jus in illo beneficio

acquiratur provisus, c. ult. de concess. prab. in 6. & ibi DD. communiter, Paris. l. 10. q. 6. n. 2. citans in specie Anchar. Gemin. Franc. in cit. e. Abb. in c. cum autem. & cap. suggestum, de jurep. ita ut si provisus post acceptatum à se, vel per procuratorem beneficium moriatur ante apprehensam possessionem, beneficium verè vacet per mortem illius, Paris. ibid. num. 54. loquens in specie de resignatario: jus tamen illud efficax non est, antequam provisus capiat possessionem. Paris. cit. q. 6. n. 3. citans Rebuff. conf. 186. n. 19. quo fit, ut ante apprehensam possessionem provisus non possit administrare in beneficio sibi collato. Paris. loc. cit. n. 7. citans Abb. in c. transmissa, de elect. Selv. p. 2. q. 15. Feder de Senis conf. 234. Franc. in c. eum, qui, de prab. in 6. Rebuff. de pacificis possess. n. 234. & 251. cum communi; de quo tamen vide dicenda ex Laym. questione post hanc tertia. Nec fructus percipere. Paris. ibid. n. 8. citans C. Parisium conf. 5. n. 21. & 22. & conf. 39. n. 7. vol. 4. Porro contrarium de installatione tradit Lott. l. 1. q. 27. n. 24. ubi quòd Abbas & Episcopus confirmatus post ostensas Conveniunt vel Capitulo literas ante installationem possit administrare in spiritualibus & temporalibus, & percipiendis fructibus; nisi habeat aliud consuetudo; quod tamen, credo, intelligit de installatione diversa ab ea, quæ fortè traditur possessio.

Quaestio 801. An, & qualiter acquiratur possessio per investituram?

Respondeo primò: investitura, seu institutio in beneficio, quæ fit in absentia rei per anulum, vel bireti impositionem, non tribuit possessionem corporalem, Argumento c. proposuit, de concess. prab. Laym. ibid. n. 3. Idem habet in c. nosti, de elect. n. 5. ubi: possessio per investituram, etiam quæ fit, seu habetur post tituli collationem, vel institutionem in beneficio, ordinariè non transfertur, Argumento l. pradia, de acquirend. possess. c. perpetuas, de donat. juncta gl. sed plerumque tantum est significativa juris antea accepti, nec non facultatis possessionem vacantem intrandi vel acquirendi, aut eam petendi, si ab alio corporaliter introducendus est investitus, uti idem præstat investitura, dum hac interdum fit, unà cum verbali institutione, seu tituli traditione, nisi quòd hæc præterea contineat & significet translationem juris & tituli. eadem habet Laym. in disp. de Prælat. q. 113. & Theol. mor. l. 3. tr. 1. c. 7. Idem sentit Lott. l. 1. q. 27. n. 27. contrarium sentire videtur Paris. l. 7. q. 2. n. 103. ubi: quasi possessio beneficii non acquiratur, nisi ex investitura facta à persona Ecclesiastica ad hoc deputata, citat pro hoc Rebuff. in pr. tit. de missione in possess. nu. 11. Sic neque sufficit à potente tradere possessionem, data investitura signo aliquo manifestata, nempe pileo, libro, annulo; quia hæc investitura solum opere confirmat collationem, seu institutionem verbo factam, vel saltem dat licentiam & facultatem ipsi instituto, ut beneficii vacantis possessionem apprehendat; non tamen est ipsa beneficii possessio, quæ corporalem traditionem beneficii expostulat. Castrop. cit. p. 32. n. 7. ex Covar. l. 3. var. c. 16. num. 10. Quamvis etiam nu. 4. Castrop. dicat, talem investituram factam à Prælato collatore, habente simul potestatem tradendi corporalem possessionem beneficii, censeri debere vel ipsius possessionis traditionem, vel saltem facultatem eam apprehendendi; siquidem ad perfectionem collationis necessaria non est.

2. Respondeo secundò: nihilominus fieri potest, ut interdum per talem investituram tradatur possessio beneficii vacantis, dum nimirum in conspectu ipsius rei seu beneficii fieret hæc investitura. Argumento l. quod meo. ff. de acquir. possess. l. clauibus. ff. de contrah. empr. Laym. Castrop. Covar. n. cir. siue investitura hæc fieret tradito anulo, libro, pileo, aliòve signo; siue verbotenus tradatur possessio, ut Castrop. ex Covar. idque vel ab antiquo possessore, vel eo, qui Ecclesiæ vacantis custodiam cum auctoritate habuit, Laym. loc. cit.

Quæstio 802. An, & qualiter acquiratur possessio per installationem, vel intronizationem?

1. Respondeo ad primum: installatio, si quæ idem est, quod investitura, quando præcessit confirmatio (vel etiam, quod idem est, dum præcessit legitima collatio) non est actus per se tribuens possessionem aut proprietatem, utrumque enim pendet à confirmatione seu collatione. Lott. l. 1. q. 27. n. 27. Nec obstat, quòd, ut tradit Gonz. gl. 15. §. 2. n. 87. vi reg. tertia Cancell. vacet Sedes Episcopalis usque ad provisionem illius, adeptamque à provisione pacificam possessionem, nam eth id verum, nimirum eousque censeatur vacare Sedes in Ordine ad certum & singularem effectum, videlicet durationis, reservationis, de qua in dicta regula, non tamen id propterea trahendum ad alios effectus. Lott. loc. cit. n. 28, citans Rotam decis. 475. n. 17. p. 1. recent. tradit nihilominus Laym. ad c. nosti. de elect. num. 5. quòd solennis illa & corporalis inductio in possessionem (quam olim solebat facere Archidiaconus c. ad hac. de off. Archiduc.) solita sit vocari installatio, & priusquam ea solennitas peracta sit, in locis, ubi sic habet consuetudo, possessio non censeatur acquisita, ut Abb. in c. cum nuper. Sic quoque ex generali consuetudine modum principalem apprehendendi possessionem Canoniciatus esse, & fieri per assignationem stalli in Choro, ait Lott. l. 3. q. 5. n. 28. in quo tamen modo id observandum monet n. 29. ut assignetur stallus proprius; eò quòd aliàs non transferatur possessio.

2. Respondeo ad secundum: multò minus traditur aut capi possessionem per intronizationem, ubi in quibusdam Ecclesiis consuetudo est, ut electus, cum primum electioni consensit, intronizetur, vel in altari collocetur; quia hæc est mera solennitas ad significandum, illi jus ad Prælaturam inchoativè acquisitum. Laym. in cit. c. nosti. n. 5.

Quæstio 803. An per hoc, quòd electus vi c. nihil. de elect. ut Laym. ibid. n. 11. ante confirmationem administret, censeatur acquisivisse possessionem Prælaturæ?

Responder Laym. loc. cit. cum gl. in idem c. v. administrent. quòd Prælatus electus sit in quasi possessione, quia prælaturam quasi suam, seu quasi jus in ea habens tenet, idque non tantum propter canonicam electionem, ex qua ipsi actio nata est, ut confirmetur (qui autem actionem habet, quasi rem ipsam habere videtur. reg. 15. ff. de reg. juncta gl.) sed etiam propter citati c. nihil. assistentiam, tributis in plenam administrationem, perinde ac si confirmatus esset, excepto quòd nihil penitus alienare possit: quemadmodum simili ratione maritus res dotales tanquam suas tenet propter plenam, quæ ipsi à lege tributa est, administrationem, l. si

prædium. c. de jure dorum. & sicuti tamen hæc possessio mariti est veluti provisionalis, durans interim, dum matrimonium consistit, ita etiam illa possessio Prælati necdum confirmati durat interim, donec de electione, instituto examine, sententia feratur; nam si confirmetur electus, corroborabitur possessio; si autem cassetur, auferetur male electo possessio hæc, illud hic occasione hujus notandum, quod Laym. ibid. n. 12. ait, nihil sibi occurrere, quo minus vigore citati cap. nihil. & propter necessitates & utilitates Ecclesiarum, si alicubi appareat, & experientiâ sit cognitum, male rem administrari, & Prælaturæ vacanti detrimentum inferri, si Capitulum administrationem gerat, ejusdem cap. licentia in praxin deduci possunt, ut in Ecclesiis Germaniæ, etiam Archi-Episcopalis & Episcopalis in concordia electus, interim, donec à Papa confirmationem accipiat, in spiritualibus & temporalibus administret.

Quæres 804. Qualiter capiatur possessio corporali inductione, seu traditione beneficii?

1. Respondeo primò in genere: in possessione cujuscunque beneficii capienda, debet servari statutum & consuetudo rationabilis loci, alioqui potest annullari. Parif. de resgn. l. 10. q. 6. n. 43. citans C. Parif. conf. 65. n. 8. vol. 4.

2. Respondeo secundò: si beneficium habet suam Ecclesiam vel altare, debet ibi capi possessio. Corrad. in pr. benef. l. 4. c. 7. n. 44.

3. Respondeo terciò: sufficit autem altaris officium, similisve ritus factus in Ecclesia: imò etiam per tactum annuli januæ Ecclesiæ claustræ acquiritur possessio. Corrad. ibid. n. 41. citans Natam conf. 563. n. 13.

4. Respondeo quartò: quòd si nec id fieri possit ex causa aliqua, v. g. quia impediretur violenter etiam ab adversario aliquo talis captio possessionis, sufficit etiam ocularis inspectio Ecclesiæ beneficii (idem est de altari aut de capella, sita in Ecclesia) licet enim iste modus apprehendendi possessionem sit reprobatus à jure, stante tamen tali impedimento, poterit Notarius per aspectum similemve alium modum factum possessionem eam tradere, juxta l. cum unus. §. ult. cum l. seg. ff. de bonis auth. jud. possid. Corrad. cit. n. 41. & manutenendus esset in possessione, qui hac ratione eam acquisivisset, etiam si impedimentum illud non probaretur, nisi per attestationem ejusdem Notarii juxta decis. Rotæ, ut Corrad. num. 42.

5. Respondeo quintò: si beneficium non habet Ecclesiam seu Capellam materialem, eò quòd ob temporis antiquitatem ignoretur locus intitutionis, vel etiam is incursum hostium destructus, sufficit, captam esse possessionem in quadam mansaria beneficii, ut Corrad. num. 43. dicens, sic decisum à Rota decis. 181. n. 6. divers. in recent. seu apprehendere possessionem prædii alicujus ipsius beneficii, potest enim conservari substantia beneficii, necdum in denominatione Sancti alicujus, sub cujus invocatione institutum, sed & in simplici nuncupatione beneficii, etiam relato vocabulo ad prædium aliquod; & sic in eo, seu in reliquis conservetur ipsius beneficii ens, ut Lott. l. 3. q. 4. num. 67. juncto n. 63. & quòd, dum possessio apprehenditur, naturali apprehensione deficit, actus implet. l. 1. §. Notarius. 161. Gl. v. naturali possessione. ff. de acquir. possess. Lott. loc. cit. n. 68.

Questio 805. An, & qualiter capta possessione bonorum Ecclesie seu beneficii habentis Ecclesiam vel altare, censeatur capta possessio beneficii?

Respondeo: capta possessione bonorum beneficii talis, seu Ecclesie, non censeatur capta possessio beneficii; non enim in hoc casu accessorium trahit ad se principale. Corrad. *cit. c. 27. n. 44.* & longè diversum quid est, capere possessionem beneficii, & capere possessionem bonorum beneficii. Lott. *cit. q. 4. num. 66.*

Questio 806. An capta possessione beneficii, censeatur apprehensa possessio bonorum spectantium ad beneficium?

1. **R**espondeo affirmative: siue apprehendens possessionem Ecclesie seu beneficii, censeatur hoc ipso apprehendere possessionem omnium bonorum & jurium spectantium ad illud. Castrop. *cit. p. 32. n. 10.* Lott. *l. 1. q. 28. n. 100.* citans Natram *conf. 562. num. 13.* Covar. (qui multos alios refert) *l. 3. var. c. 16. n. 3.* Paris. *l. 10. q. 6. n. 53.* siue adeptà possessione beneficii sine traditione & apprehensione rerum possessio earum transit, seu ipso jure transfertur in beneficiatum. Corrad. *l. 4. c. 7. n. 37.* defuncto enim rectore Ecclesie seu beneficii, non tamen vacat possessio bonorum & jurium illius; quia hæc semper est, & manet penes Ecclesiam (non solum cuius sunt bona, sed etiam, ut Corrad. *num. 8.* ex Lamb. apud Ecclesiam universalem) quæ possidere non desinit, dum (ut Lott. *n. 103.* ex Innoc. *in c. cum semper. n. 4. de causa possess. & propr.* & variis Rotæ decision. in hoc casu representari *cit. n. 37. & seq.* citans Garc. *p. 5. c. 5. n. 38.* Lamb. *p. 3. l. 2. q. 11. a. 9. & c.* Proceditque id ipsum etiam, dum sumus in provisione Ecclesie seu beneficii, quod vacat à primæ erectione; quia sic erecta seu beneficium confertur cum omnibus juribus eidem Ecclesie annexis, & bonis pro dote illi assignatis. Corrad. *cit. num. 37.* citans Innoc. *ubi ante.* Paris. *conf. 24. n. 5. l. 1.* & Rot. *decis. 19. n. 7. & 8. p. a. divers.* Hinc jam inferitur, quod eo ipso, quod movetur lris super beneficio, censeatur etiam mota super possessione illius bonorum & fructuum, licet de ea nihil dicatur. Corrad. *num. 46.* citans Calder. *conf. 5. de prob. Sarnens. ad reg. de triennal. q. 53. n. 3.*

2. Nihilominus sic limitanda principalis responsio, nimirum quod capta possessione beneficii, censeatur quoque apprehensa possessio bonorum illius, ut locum non habeat, nisi respectu bonorum & jurium beneficii vacantium, non autem quoad bona & jura per alium possessa, seu post vacationem illius medio tempore ante adeptionem novam possessionis Ecclesie à successore in beneficio ab alio occupata; nam ubi apparet, quod, Ecclesia vacante, ejus bona fuerint ab alio occupata, tali casu debet Ecclesia agere spolio, & cessat manurentio in bonis illis à tertio occupatis. Corrad. *loc. cit. n. 45.*

Questio 807. An capta possessione beneficii, cui facta est unio, censeatur etiam capta possessio beneficii uniti?

Respondeo affirmative Lott. *cit. q. 4. n. 99.* citans Gonz. *gl. 5. §. 7. n. 6.* Beltram *ad Gregor. decis. 112. n. 5. & c.* idque fit non aliâ ratione, quam illius annexionis subjektivæ. Quod si tamen beneficia plura, seu Ecclesie essent unita æquè principaliter, earum æquè principalis & distincta pos-

sessio capi debet. Card. de Luca *in summa de benef. num. 275.*

Questio 808. An, & quando possessio in Cathedralibus aut Collegiatis debeat apprehendi aut tradi capitulariter?

1. **R**espondeo affirmative, nec aliter capta possessio suffragatur, quantumcumque processerit à Canonicis; cum hoc ipsum sit de jure. Paris. *l. 10. q. 6. n. 42.* citans Pontan. *de spol. c. 15. n. 156.* & dicens, sic esse receptum per omnes. Lott. *l. 3. q. 5. n. 33. & 34.* citans Ferret. *conf. 220. n. 13.* dicensque sic millies decisum. Card. de Luca. *de Canon. d. 4. n. 4. & 8.* dicens, hanc nullitatem possessionis tunc potissimum fore considerabilem, quando obijceretur per ipsum Capitulum, quod ex ista causa denegaret fructus provisio, aliisque actus possessorios, cum eidem Capitulo principaliter interesset, noviter provisum ab eodem capitulariter, & non aliâ admitti. Declaratur hoc ipsum: collegium, cum sit societas, non patitur jus quenquam in illud intrudi contra collegiarum seu sociorum voluntatem. Lott. *ibid. num. 24.* unde etiam Papa hoc jus semper intendit salvum esse, & hinc in literis mandat, ut Capitulum nominatam à se personam recipiat. Lott. *loc. cit. n. 25. & 26.* quæ receptio duplex est, unâ juris, dum ipsum Capitulum jure proprio declarat, se personam talem recipere in Canonicum & confratrem. Lott. *num. 27.* & hæc involvit actum ipsum collationis, seu concessionem tituli beneficii. Lott. *n. 31.* locumque habet, dum Papa mandat provideri, seu concedit expectativam. Lott. *n. 30.* Altera est facti, quâ nimirum Capitulum in executionem vel precedentis actus à se præstiti, nimirum dictæ receptionis juris, vel dum Papa ipse providet, & mandavit à se provisum recipi in executionem hujus provisionis papalis recipit illum, assignando illi stallum in Choro, similive modo alio mittendo in possessionem per aliquem è suis à se ad hoc deputatum. Lott. *cit. n. 27.* Er hæc receptio facti, non secus ac illa receptio juris est & esse debet actus Capitularis, seu capitulariter factus, vel mandatus fieri, ex eo, quod societas, ad quam vi talis actus recipitur, non est cum singulis prout singulis, sed prout universis. Lott. *cit. n. 33.* Proceditque hoc ipsum, siue servanda adhuc est ista solennitas tradendi possessionem capitulariter, ubi proceditur auctoritate Executoris deputati in literis apostolicis; ea siquidem potestas tradendi possessionem, quæ originaliter est in Capitulo, & quæ illi per eas literas præservatur, non transit in Executorem, præterquam si Capitulum negligat vel impedimentum præster. Lott. *n. 38.* citans Gl. & Anchar. *in c. si Capitulo. de concess. prob. in 6.*

2. Nihilominus limitanda responsio & doctrina hæc, nempe quod opus sit dictâ possessione capitulariter tradita, primò ad beneficia collegiata, hoc est, quæ sunt de Capitulo, v. g. ad Canonicatus, ut non procedat de dignitatibus, dum hæc non sunt de Capitulo constituto per solos canonicos (uti eos regulariter non esse de Capitulo, ait Card. de Luca. *de Canon. d. 4. num. 5.*) idem Card. *ibid.* adeoque multò minus de aliis beneficiis, puta Capellaniis, Vicariis, existentibus in Cathedrali vel Collegiata, nisi alicubi consuetudo habeat contrarium, ac ita suppleat modum illum tradendi possessionem capitulariter, utpote cui in hac parte jus deferat. Card. de Luca *de Canonis. d. 4. n. 7.* Lott. *loc. cit.*

n. 35. qui citat pro hoc Cassad. decis. 8. n. 2. de causa possess. & propriet. vel nisi Capitulum ipsum impediatur, quò minus possessio ita apprehendatur. Lott. n. 36. citans Gregor. decis. 364. n. 2. Card. de Luca in summa. de benef. n. 274. vel nisi in subsequentibus actibus collegialiter gestis talis fuisset admittus; per hanc enim admissionem ad actus tales canonicales jam ratificatur veluti, & sustinetur, & iustificatur prior possessio non capitulariter capta vel tradita; atque ita manet in talis in possessione, nisi fortè re minus integrà, id est, post possessionem capitulariter alteri traditam processisset factum illud, nempe dicta admissio ad actus subsequentes Capitulares, implicans seu supplens aliàs traditionem capitularem possessionis. Lott. n. 37. juncto num. 41. Ita quoque Canonicus, qui diu fuit in possessione Canonicatus cum titulo infecto, seu alias nullo, superveniente ei titulo valido, opus non habet novà installatione, seu traditione possessionis capitulariter factà, Lott. n. 42.

Questio 809. An, & qualiter traditio possessionis fieri non debeat, nisi vocato possessore?

Respondeo: dum quis ipso jure privatur beneficio, & beneficium vacat, v. g. ob non factam à resignatario publicationem, ob non dimissum incompatible, & consequenter illud à quocunque impetrari potest, in collatione faciendâ talis ipso jure privatus vocandus non est; à possessione tamen talis de jure non debet, nec potest inauditus, & non vocatus, & alter in ejus locum in possessionem mitti; sed debet citari & vocari per Executorem juxta expressum text. c. licet Episcopus. de prob. in 6. ubi: licet Episcopus beneficium, quod cum cura animarum tenebas, postquam aliud recepisti consimile, illius possessionem pacificam habuisti, possit alteri de jure conferre, illum tamen, cui contulerit, non debeat te non vocato (cum tibi forsân jus possit competere retinendi) in possessionem illius inducere corporalem &c. Paris. l. 11. c. 10. n. 10. citans quamplurimos. Et ratio præter eam, quam citatus text. c. licet Episcopus. exprimit, quòd nimirum illi possessori posset competere jus, est, quòd licet amissum sit jure ipso dominium beneficii, non tamen jure amissa est possessio illius, ut multis exemplificat Paris. à num. 12. Sed & spoliator & prædo, cum de jure possessione, est vocandus & audiendus. Paris. n. 29. unde etiam ait n. 20. hanc vocationem & citationem esse juris naturalis, citatque pro hoc Decium & Cravettam; unde & iste non vocatus possessor amotus à possessione agere potest spolio, ut Menoch. in 8. remed. possess. recuperand. n. 50. & 73. Ferrer. cons. 10. n. 10. &c. quos citat Paris. n. 23. Concludunt proinde DD. omnes, quòd dum in collatione non est vocatus ille, qui possidet beneficium, quo ipso jure privatus est, possessio nequaquam tradi possit aut debeat per conferentem, vel Executorem alteri, illo non vocato. Paris. n. 15. & 21. Unde etiam inferunt nam. 9. & 22. in literis Apostolicis, in quibus fit provisio ob non factam publicationem, apponendam esse clausulam: vocato possessore. idque vendicare sibi locum in omnibus privationibus, ipso jure factis, prout extendit Gl. in cit. c. licet Episcopus. v. te non vocato: tametsi ubi hæc clausula non adderetur, adhuc Executor vocare deberet possessorem, nisi aliud in literis exprimeretur. Paris. n. 33. citans Franc. in cit. c. licet Episcopus. Menoch. ubi ante. n. 51.

ac dicens, hanc sententiam esse DD. omnium. Vocato autem possessore, agendum erit summarie. Paris. n. 34. juxta Gl. in cit. c. licet Episcopus. v. te non vocato. Neque hucusque dictis obstat dictum Gl. in c. felix. de penitentia. in 6. quod offendentes Cardinales sint privati ipso jure beneficiis; si quæ habent, & quòd Ecclesiarum Rectores seu collatores, ad quos spectant, de eis disponant; illis, etiam si de facto possideant, non vocatis; nam illud esse speciale, ait Paris. n. 24. ob atrocitatem delicti; & propter atrocitatem criminis licitum est transgredi jura, ut habet commune dictum; pro quo citat Innoc. c. 1. de consuetur. & plures alios.

Questio 810. An, & qualiter possessio beneficii capi possit per procuratorem?

Respondeo primò: possessio non solum apprehendi potest ab habente canonicum titulum, seu beneficiario ipso, sed etiam ab ejus procuratore; quia si in vi mandati, quod habet ab eo ad beneficia, possit collatum beneficium acceptare, à fortiori poterit vi ejusdem mandati beneficium acceptari possessionem arripere; cum possessio non conferat, sicut confert acceptatio. Castrop. de benef. d. 2. p. 32. n. 5. Paris. de resign. l. 10. q. 6. n. 9. Covar. l. 3. var. c. 16. n. 8. dicens, id esse manifesti juris, & ita servari de stylo notorio.

2. Respondeo secundò: probabilius videtur, non posse procuratorem generaliter constitutum apprehendere possessionem beneficii acceptati; sed egere ad hoc speciale mandatum, quale est mandatum ad beneficia. Castrop. ibid. n. 6. citans Gl. in c. si tibi absenti. de prob. in 6. v. habuerit. Imol. in l. 1. §. per procuratorem. ff. de acquir. possess. Paris. loc. cit. num. 13. dicens esse communem, contra Covar. l. 3. var. c. 16. n. 9. & Valf. de benef. c. 4. §. 4. dub. 6. possessio enim, esto non tribuat jus in beneficio, est tamen accessoria acceptationi beneficii illius perfectio & complementum, adeoque imitari debet naturam sui principalis, nempe hujus acceptationis, cui accidit; ergo sicut ad acceptandum beneficium, ita etiam ad capiendam possessionem illius requiritur mandatum speciale. Castrop. cit. n. 6. & sufficit mandatum aliàs procuratori ad beneficia, seu ad beneficium acceptandum, etsi expressa in eo non fuerit capiendâ possessio. Porrò poterit ad capiendam possessionem beneficii constitui procurator, etiam laicus. Paris. lo. cit. n. 14. citans Rossiniac. de benef. c. 12. num. 14.

Questio 811. An, & qualiter capi possit possessio, lite vel appellatione pendente?

Respondeo primò: reo contumace actor, jure suo necdum offenso, mitti non debet in possessionem ob periculum, ne vitium intrusionis incurrat; juxta c. unicuique. de eo, qui mittitur in possessionem causâ rei servandâ. Laym. ad c. olim. de rescript. n. 1.

2. Respondeo secundò: lite pendente non potest quis capere possessionem beneficii, super quo lis est, aliàs talis adeptio possessionis revocatur vi attentatorum; idque etiam si possessio lite pendente capta fuisset momentanea; Paris. de resign. l. 2. q. 3. n. 26. & 27. Si tamen resignatio facta fuit ante litem motam, resignatarius potest capere possessionem, pendente lite absque metu attentatorum; nam adeptio possessionis, quando venit accessorie ad aliquid, quod habebat ante litem motam, tunc capiendâ possessionem, non dicitur attentatum;

tentatum; quemadmodum etiam resignans pendente lite continuare possit possessionem suam absque attentato, Paris. *l. c. n. 28. & 29.* Sic etiam resignatarius subrogatus gratiosè ante litem potest capere possessionem pendente lite, Paris. *n. 30.* citans pro hoc plures decisiones Rotæ.

3. Respondeo tertio: possessio capta in vim Brevis Apostolici pendente lite est attentata, non obstante clausulâ facultatis apprehendendi possessionem sine vitio spolii: nisi dicta clausula sit ampliata hoc modo: *etiam lite pendente, & sine vitio attentatorum.* Lott. *l. 3. q. 11. n. 53.* citans Verall. *decis. 70. & 71. p. 1. & decis. 180. per tot. p. 3.*

4. Respondeo quarto: si collatio (idem est de institutione & confirmatione, ut Castrop. *paulo post citand. juxta c. quoniam. de elect. in 6.*) beneficii simplicis facta in iudicio contradictorio nec tradi, nec capi potest possessio pendente appellatione, aut termino ad appellandum; aliâs omnia erunt attentata & nulla, Castrop. *de benef. d. 3. p. 4. n. 11.* citans *c. à collatione, junctum c. non solum. de appell. in 6. c. 2. ut lite pendente. in 6. Gonz. gl. 9. n. 203. Garc. p. 9. c. 4. n. 26. Lancell. de attent. p. 2. c. 4. n. 614. & 627.* cum enim appellatio sit defensio præcipua à jure litigantibus concessa, non potest impediti, adeoque dum conceditur appellatio à sententia collationis, ubi judicialiter proceditur, pendente termino ad appellandum, aut appellatione interpositâ, collatio non debet executioni mandari per apprehensionem possessionis.

5. Limitanda tamen videtur hæc responsio, nisi alicubi consuetudo constet in contrarium; sicut enim per legem introduci potest, ut durante termino ad appellandum, & appellatione pendente, collatio & institutio executioni mandetur (ut de factis statutum à Trid. *sess. 24. c. 18.* circa beneficia parochialia) ita etiam idem per consuetudinem in beneficiis simplicibus induci potest: quia quod per legem sanciri, etiam per consuetudinem induci potest, Castrop. *l. c.* citans Gonz. *ubi ante. n. 211. Garc. n. 29. Lancell. p. 2. c. 12. limit. 48.* addens etiam cum Gonz. & Lancell. rationem consuetudinem, sicubi ex stare, defendendam; quia favet Ecclesiis, ne diu rectore careant. Idem dicendum ut latâ sententiâ diffinitivâ de collatione non suspendatur executio, seu traditio possessionis ob interpositam judicialiter appellationem, tradit Garc. *l. c. n. 34. Gonz. l. c. n. 203.* apud Castrop. *l. c. n. 13.* Idem tenet ipse Castrop. citans pro hac Gonz. *ubi ante. n. 214.* modò tale statutum synodale à Papa sit confirmatum, aut ita longo tempore observatum, ut consuetudinem inducat: secus aliâs; quia inferior immutare non potest, quæ lege Superioris statuta sunt. *cap. cum inferior. c. quod super his. de major. & obedient. c. pastoralis. de appell. uti à jure concessum,* dum proceditur judicialiter, appellare à collatione, etiam ad effectum suspensivum, & statutum hanc appellationem suspendere collationis executionem. Unde jam corrui ratio, ab quam contrarium sentit Garc. *l. c.* nimirum vim habiturum tale statutum etiam independentè à confirmatione Apostolica; eò quòd licet inferior principe non possit appellationem tollere, possit tamen in aliquo casu ex causâ rationabili ejus effectum suspendere. v. g. ut appellatio interposita non suspendat collationis executionem. Nec roboris multum retinet alia ratio, ob quam idem cum Garcia censet Cavall. *in commun. contra communes l. 4. q. 897. n. 853.* nimirum hanc non suspensionem executionis statui

ex consensu omnium, quorum interest; dum omnes Ecclesiarum pastores cum suo Episcopo in synodo convenientes sic statuunt. Adde, quòd non tam Episcopi & pastorum directè, quàm litigantium interest, appellationem suspendere, collationis executionem. Adeòque dum hi non cedunt appellationis beneficio, impediti nequit illius effectus, Castrop. *l. c. n. 14.* dicens hoc idem contra Cavall. esse notatum à Garc. *n. 13.* His tamen non obstantibus, nihil est, quo minus non suspendatur interpositâ appellatione collationis executio, ubi sic voluit fundator; cum is non possit apponere condiciones juri contrarias, Castrop. *cit. n. 14.*

6. Porro contrarium est, si non est appellationis locus, sed illâ non obstante, procedi potest ad collationis executionem per apprehensionem possessionis, ubi extra judicialiter processum, qualiter censetur processum in provisione beneficiorum, ubi oppositores coram iudice non firman processum, ita ut iudex partes judicis, & oppositores actoris & rei non assumant; Castrop. *l. c. n. 12.* citans Lancell. *de attent. p. 2. c. 12. limit. 3.* Covar. *in pract. c. 24. n. 5. Gonz. gl. 9. n. 27. & sequent. juxta text. cap. constitutis. de appellat.*

Questio 812. An, & qualiter possessio capi nequeat ante expeditas literas Apostolicas?

1. Respondeo, si quis post signatam à Papa supplicam (quo facto Papam facere gratiam de beneficio, & tacitè mandare confici literas, dictum est §. *præcedenti*, ubi, num collatio egeat scripturâ) aut tamen expeditionem istarum literarum adeptus fuerit possessionem beneficii, non facit fructus suos, & tenetur in conscientia ad illorum restitutionem; etiam si nemo se ei opposuerit. Lott. *l. 3. q. 2. n. 4.* citans Felin. *in c. veniens. de accusat. n. 3.* eò quòd loco Canonice institutionis & tituli fiat dictæ literæ. Lott. *ibid. n. 6. & 7.* sed & olim vetitum fuit sub privationis pœna, accipere possessionem, dictis literis non expeditis, Lott. *l. 3. q. 19. n. 3.* citans Felin. *ubi ante.* contra Paris. *de resign. l. 10. q. 6. n. 16.* qui pro hoc citat Coras. *de benef. p. 4. c. 1. n. 19.* Mand. *ad reg. 31. q. 2. n. 3. & c.* & quidquid de hoc sit, hodie dum ex constitutione Julii. 3. publicata 16. Maii 1553. in veteri Bullario, 34. & incipit: *sanctissimus.* possessio talis omnino vitiosa est; & subjacet gravissimis pœnis in dictâ constitutione expressis. Card. Luca. *de benef. d. 56. n. 2.* juxta *decis. Rotæ in Ferrariensi Archidiacon. 20. Aprilis. 1646.* & talis possessor est manifestus intrusus, & perpetuò inhabilis, Paris. *l. c. n. 17.* Lott. *l. 3. q. 13. n. 29.* citans Mandos. *ad reg. 27. de non judicando. q. 3. n. 2.* & Gigas. *in parvo tr. seu Epitome de intrusione. n. 38.* Atque ita quòd intrudens se in possessionem beneficii cum sola supplicatione, etiam prætextu gratiosæ subrogationis in ea concessæ, incidit in pœnas dictæ constitutionis, ut censuit Rota. *in Spoletan. parochialis. 4. Decemb. 1557.* Lott. *n. 30.* ac ita etiam hodie dum ob eandem constitutionem cessat disputatio illa antiquorum (quod idem visum fuerat Rotæ) existimantium possessionem captam virtute solum supplicationis esse restituibilem. Quin nec suffragatur gratiosa subrogatio (de qua mox) literis illis non expeditis, Lott. *q. 19. n. 55. & 56.* citans Paris. *de resign. l. 8. q. 7. n. 105. & l. 10. q. 1. n. 20. & Rotam. in Vincent. benef. 2. Maii. 1631.* & subjungens *n. 60.* non posse hodie dum prætextu hujus constitutionis ignorantiam, eò quòd sæpe

secun-

secundum eam obtenta fuerint impetrationes, ita potius dicatur esse in viridi observantia, diciturque potest, quod ait C. de Luca. de benef. d. 76. n. 7. de constitutione Innoc. X. in eadem, vel saltem affine materia edita 13. Febr. 1652. sub poena privationis beneficiorum, prohibente usum transumptarum literarum Apostolicarum, non habentium subscriptionem ac sigillum Datarii &c. nimirum, quod, cum edita sit per viam legis generalis, ac publicata in Curia, eod ipso etiam afficiat ignorantes; cum lex pontificia non subiaceat solennitatibus publicationis in quibusvis locis, ac lapsus cuiusdam termini post eam, & acceptationis populorum cum similibus, quibus alia leges subjacent.

2. Limitat tamen haec responsionem Paris. l. c. n. 20. nisi possessio capiatur nomine Camerae vigore Brevis, dum Breve succedit loco literarum, & possessio rite capitur. Solet autem in Curia saepe dari in beneficiis litigiosis, in quibus meruit de successura lite huiusmodi Breve de capienda possessione citra vitium spoli & attentatorum. Paris. ib. n. 21. citans Staphil. de lit. gratia. p. ult. de rescript. in forma Brevis. n. 24. Lancell. de attent. p. 2. c. 4. n. 394. ubi plura de hac materia.

Questio 812. An, & qualiter per subrogationem ad possessionem ea continuetur, aut transferatur in subrogatum?

1. **R**espondeo declarando id ipsum ex Lott. l. 3. q. 13. per tot. ubi hac de re accuratè & solidè. Observandum itaque primò, provisò Apostolico tanquam de reservato vel affecto consuevisse concedi, literas super gratiose illius subrogatione, non tantum ad defuncti jus & litem (si qua cum eo fuit) licisque ejusdem prosecutionem, sed etiam ad possessionem, in qua fuit defunctus, ita ut hac ratione multiplex concurrat gratia sub una clausula. Lott. l. c. n. 1. De qua etiam subrogatione ex suppositione litis vide eundem, l. 2. q. 20. n. 164.

2. Secundò: usu receptum esse, ut in quacunque supplicatione ad beneficia inter ceteras clausulas generales hac quoque inferatur; quòd litera per viam gratiosae subrogationis, etiam quòd possessionem, expediri valeant. Lott. n. 3. citans Gonz. ad reg. 8. §. 3. proem. n. 75. Unde signata supplicà, Papa censetur supplicem ipsum subrogasse; dum enim vult, posse expediri literas subrogationis; utriusque vult illum subrogatum censeri. Lott. n. 4.

3. Tertiò: cum incorporalia non dicantur nisi quasi possideri, juxta Gl. in l. 3. de acquirend. possess. p. corporalia. & Baldum in c. contingit. n. 2. de dolo & contumacia. Lott. n. 10. in quantum nimirum, dum capitur intellectualis illa possessio rei incorporalis per possessionem rei corporalis, cui adharet; illa intelligitur per eundem obtineri, qui rem incorporalem detinet, juxta l. si edes. ff. de servit. urban. praedior. Lott. n. 11.

4. Quartò: dum itaque possessore beneficii (quod est quid incorporeum) cedente vel decedente, aliquem providendo subrogat in possessionem illam beneficii, non esse difficultatem in hoc, qualiter hac possessio transferatur absque formali traditione; id enim facillè conceditur illi supremæ potestati principis, quâ possit transferre veram possessionem, id est, naturalem & civilem de persona in personam citra actum corporalem, ut Baldus communiter receptus, in l. raptores. c. de Epis. & cler. Menoch. decis. 11. n. 2. ut live pend. Natta. conf.

398. n. 26. & 28. & alii apud Lott. n. 13. qui idem habet n. 43. Sed qualiter hac sit eadem numero possessio, seu ejus continuatio, & non nova, seu nova apprehensio; cum illa existens apud defunctum tempore data rescripti, seu signata supplicae, videatur esse extincta cum vira decessoris. Lott. n. 16. Papa enim non praevenit tempus mortis, ut facit statutum continuans possessionem defuncti in heredem (inter quod statutum & hanc subrogationem diversitatem vide apud Lott. hic de n. 42.) neque delictum factumve aliud implicans amissionem possessionis. Lott. n. 17. & 18.

5. Hinc jam observandum quòd, in hac materia beneficii locum non habere regulam illam juris civilis, quâ dicitur; cum vita defuncti possessionem quoque ejus ita extingui, ut in persona, si vera, si ficta non sustineatur, juxta l. cum hered. ff. de acquir. possess. nam dum beneficiatus defungitur, possessio beneficii & aliorum corporaliū, quæ in se (etiam secundum rationem juris civilis) rapit possessionem beneficii, prout est jus in corporale, non vacat, sed remanet penes universalem, vel etiam singularem Ecclesiam, ut dictum ante. Lott. n. 19. Ita etiam, ut Praelatus, qui nunquam fuit in possessione alicujus praedii Ecclesiae &c. possit tamen agere spolio contra intrusum in possessionem talis praedii, non quidem nomine proprio; cum nunquam possederit, sed nomine Ecclesiae, apud quam semper fuit conservata eadem possessio. Lott. n. 20. citans Rotam. decis. 28. n. 2. de rest. spol. in antiq.

6. Sextò: praediorum etiam aliarumque rerum corporaliū spectantium ad beneficium, custodia (prout custodia hac omnino est quid diversum ab ipsa possessione. l. possideri. de acquirenda possessione. Menoch. de rest. poss. remed. 3. n. 47.) juris ministerio in eum rectè transire, qui beneficii omnimodam habet dispositionem. Lott. n. 21. & 22. citans Gl. in c. cum vos. de off. ordinar. v. economus. Jo Andr. ibid. n. 26. & Abb. in c. 2. de consuetud. n. 10. Quare dum Papa providet de reservato vel affecto, solum apud eum tanquam Christi vicarium, & Ecclesiae visibile caput datur possessio beneficii & rerum illius, sed etiam apud illum tanquam apud collatorem datur custodia rerum temporalium, quæ hac ratione censetur subiecta oculis corporeis ipsius, & quodammodo posita inseparabiliter sub aspectum. Lott. n. 23. Atque ita demum fit, ut dum hunc suum provisum subrogat ad possessionem defuncti, idem possessionem ipsam veluti rerum positarum sub suo aspectu in eum transferat, non secus ac ille, qui ex turri, dum vendita praedia demonstrat, eorum possessionem prospectui subiectam emptori tradit in casu. l. qui meo. ff. de acquirend. possess. Lott. n. 25. citans Abb. in c. 2. de consuetud. n. 10. ex Barbat. ibid. n. 86. ita ut ex eo actu optimè etiam consequatur traditio possessionis beneficii; quia per inductionem in possessionem rei corporalis fit immisio in possessionem rei incorporalis illi adherentis. Lott. n. 26. ex Innoc. in c. in literis. de restit. spol. Adeoque jam subrogatio hac, de qua loquimur, in effectu nihil est aliud, quam continuatio possessionis, de persona decessoris ad personam successoris. Lott. n. 27. citans Beroj. conf. 13. n. 14. l. c. Gregor. decis. 307. nu. 16. quæ subrogatio non concluditur ex solo & simpliciter rescripto Papæ, seu signaturâ gratia, in quo extat supradicta clausula, sed ex literis, in quibus extensum est decretum illius, ut dictum

dictum supra. Lott. n. 28. Porro notandum, quod clausula dicta; quod litera per viam gratiosae subrogationis, etiam quod ad possessionem expediri valeant. dum in supplicatione inseritur, non consideretur in abstracto, & de se simpliciter, sed in ordine ad aliam clausulam: si affectum, aut reservatum, aut litigiosum sit beneficium: fundamentum enim hujus gratiosae subrogationis ad possessionem non est aliud, quam cessatio omnis praedicti inferiorum collatorum, & hujus cessationis certitudo. Ac proinde sine hoc supposito resolvitur subrogatio hujus clausulae implicita in simplicem collationem, nec quidquam operatur, nisi tota narrativa principalis gratia justificetur. Lott. n. 32. citans Garc. p. 6. c. 4. n. 32, & Rot. decis. 187. n. 1. & 4. p. 1. recent. submotâ enim reservatione, aut alio impedimento ex lite vel affectione respectu Ordinarii in eo momento, quo beneficium vacat, impossibile est intrare continuationem possessionis, utpote quae consistit in illa custodia rerum corporarum penes Papam, & in qua ideo radicatur traditio illa possessionis de persona in personam. Lott. n. 32.

7. Denique notandum, subrogationem hanc gratiosam, de qua hic, longè diversam ab ea, quam rigorosam vocat, seu mandatum de subrogando, uti hæc diversitas deprehenditur ex forma literarum; dum enim Papa prænaratâ simpliciter provisione conversâ oratione ad ipsum provifum dicit: *Teq; ad possessionem, in qua dictus N. deceffit, subrogamus*: reputatur gratiosa, nec hujusmodi literæ alteri dirigantur. Si vero, directis literis qualitercunque ad partem expeditis, certo executori mandat subrogare, dicitur subrogatio rigorosa, quæ non tantum eget certificatione narratorum, in ipsis literis, sed discussione juris defuncti, ne quando videatur Papa re minus per ipsum bene compertâ, voluisse patere huic provifio vitiosum ingressum. Lott. n. 33. & 34. vide eundem de hac materia fusè numeris seq.

Questio 814. An & qualiter possessio hæc, quæ continuatur, seu continuanda foret, per occupationem naturalis possessionis impediatur?

Respondeo: ad hoc intelligendum, duos distinguendos esse casus: Prior, quando possessio defuncti in ejus vita simpliciter tantum fuit turbata citra factum occupationis naturalis per innovationem aliquam, unde potius suspicatus fuerit turbati, quam verè dicatur turbatus. Et in hoc casu nihil est, quin subrogatus possit intentare possessorem retinendam. Lott. l. 3. q. 13. n. 46. Alter casus est, quando turbatio non fuit simpliciter illata per novitatem aliquam, sed positive per occupationem possessionis naturalis, & in hoc casu impossibile est reddi hujusmodi possessorem; quia transitus ille possessionis de persona in personam de facto fuit impeditus per talem occupationem continuatam, etiam post mortem decessoris; atque ita etiam tempore subrogationis. Lott. cit. n. 46. Ac proinde hoc casu, si illa occupatio sit hujusmodi, ut nihilominus fuisset dandum decessori mandatum de eo manutenuendo, non impedit effectum subrogationis gratiosæ ad effectum immisionis. Lott. n. 47. ex Gregor. decis. 407. n. 13. & seq. Neque tamen etiam ex eo, quod in hoc casu subrogato denegetur manutentio, excluditur effe-

ctus subrogationis in ejus radice, quod minus possessio videatur continuata usque à Principio; quia cum illa occupatio naturalis non operetur, quo minus subrogatus habeat possessionem civilem, cui naturalis est perpetuò accessoria, juxta l. si id, quod. ff. de acquirend. possess. ubicunque isthæc apprehenditur, retrahitur actus, neque dicitur de novo quæri, sed continuari, quæ prius fuerat possessio. Lott. n. 48. citans Abb. in c. cum venissent. de restitu. spol. Porro quod ad possessorem redintegrandæ seu recuperandæ, illud, sive actionem de spolio non competere subrogato ex persona decessoris, dū is prius spoliatus fuisset, certissimum ait Lott. n. 49. nisi ut subdit n. 50. Papa aliter decerneret, aut videri posset decrevisse; quia nimirum spoliatio fuisset in supplicatione expressa, multoque minus posse ei competere remedium istud, seu actionem spolia ex propria persona, dum nimirum post obitum decessoris, vel etiam concessam subrogationem, se quis intrusisset in possessione, seu possessione naturalis occupetur, antequam subrogatus eam apprehendisset, ait Lott. n. 51. atque ita actionem hanc ferè totam se convertere ad possessorem adipiscendam ex remedio, seu juxta l. ultimam. c. de edicto D. Adriani tollendo. Lott. n. 5. Quod si autem contradictor nullus extet, qui possessionem occupet, cum literæ ipsimet dirigantur subrogato, poterit is propria auctoritate apprehendere possessionem. Lott. n. 53. etiam lite pendente absque metu attentatorum. Lott. n. 54. citans Lancell. de attent. in præfat. n. 340. &c. Aded etiam, ut nulla inhibicio antecedens subrogationem attendatur. Lott. n. 55. Quamvis, si post subrogationem subrogatus fuisset inhibitus, non posset per eum apprehendi possessio sine vitio attentati. Lott. n. 55. citans Lancell. ubi ante n. 373. Quinimo si quis primò fuisset intrusus manifestè attentando, & postmodum obtinisset gratiosè subrogari, censeret illud vitium purgatum, non tam ex simplici mutatione causæ, quam ex occultata vi prioris possessionis nulliter adeptæ, tradit Lott. n. 56. citans Rotam decis. 472. l. 3. p. 3. divers.

Questio 815. Dum in literis Apostolicis decernitur provifio possessio, est autem contradictor, ita ut necesse sit promoverè actionem hanc de possessore adipiscenda, quid faciendum subrogato?

Respondeo nihil aliud ex ejus parte præstandum est ad effectum, ut sibi decernatur immisio, quam ut exhibitis illis literis ad partem expeditis seu directis ipsi subrogato (impossibile enim est, ut iudex decernat immisionem, & pronuntiet super interdito adipiscendæ, nisi prius et exhibeantur literæ Apostolicæ, in quibus legitur ipsum Papæ mandatum, & sic magni prætoris edictum, quo expressè decernitur ipsi provifio possessio. Lott. l. 3. q. 2. n. 31. Is citato adversario justificet clericatum proprium, obitum defuncti in possessione beneficii, reservationem seu affectionem. Lott. cit. q. 13. n. 57. dicens, quod hæc tria probasse sufficiat in hoc casu, Rotam semper habuisse pro indubitato. De ceterò dictis literis exhibitis, iudex nihil pronuntiare debet super titulo, neque discussio ea super titulo fit ad hunc effectum, ut super eo pronuntietur. Lott. cit. q. 2. n. 32. vide eundem de his pluribus. cit. q. 13. n. 58.

Quaestio 816. An, & qualiter possessio in beneficialibus exigat titulum, & ad hunc ostendendum compelli possit possessor, & quid compulsus responderet, aut iustificare teneatur?

Respondeo ad primum: licet beneficium Ecclesiasticum sine canonico titulo nequeat teneri, ut dicitur *c. 1. de reg. juris in. 6.* bene tamen potest possessio beneficii transire in aliquem sine titulo. Lott. *l. 3. q. 24. n. 4. & 5.* citans Abb. *in c. in literis. n. 20. de restitut. spoliat.* aliud enim est possidere, aliud obtinere beneficium; possidere enim importat tenere illud, saltem de facto, sive cum, sive abique titulo; unde in eo casu sufficit verificare possessionem de facto; obtinere beneficium importat in eo jus habere, quia tunc dicitur quis beneficium habere, quando quis habet jus in beneficio, non autem quando quis est merus detentor; & sic in habere beneficium canonica institutio seu titulus consideratur; non autem possessio de facto, & non sunt in consideratione beneficia, quae quis de facto tantum obtinet, sive est, possidet. Corrad. *pr. benef. l. 5. c. 1. n. 41.* Hinc jam dum possessio titulum non requirit, sit, ut dato initio valido curia acquisitionem, possessio seipsam tueatur. Quia licet in acquirenda, ubi adest contradictor, cognoscatur de titulo, & requiratur in causa adipiscenda possessionis, ut tentans talem possessionem adipisci probet justum titulum, ut Paris. *l. 10. q. 4. n. 29.* citans Ferrer. *conf. 73. n. 4. l. 1.* ne detur vitiosus ingressus; in ea tamen manutenda nullo modo est titulus aliquis necessarius. Lott. *cit. q. 24. n. 6.*

2. Veruntamen haec de possessione, quae, seu pro ut plurimum facti habet, de qua loqui Abbatem in *cit. c. in literis*, ait Lott. *n. 27.* Quaeque mera incumbentia rei de facto, etiam si iusta, in beneficialibus de nihilo infervit, ut Lott. *n. 24.* citans *gl. in c. ex transmissa. de restitut. spoliat. v. & ab eo cognita.* De cetero possessio, dum stat in potentiori significato, hoc est, pro jure, quo quis rem tenet, ut Lott. *n. 23.* ex Bald. *l. Si ex proprietate. c. Si à non competente jud. & citans seipsum l. 3. q. 8. ex n. 26.* Quaeque dicitur habere non plurimum facti, sed plurimum juris, efformatur ex titulo. Lott. *n. 26. & 27.* ex Abb. *in c. post electionem. n. 14. de concess. preb. lege speciali ad ejus acquisitionem titulum exigente; sine quo proinde acquisita non censetur.* Lott. *n. 25.* citans Abb. *in c. pastoralis. n. 27. de causa possess. & propriet. Oldr. conf. 1. n. 4.* cumque ex eadem lege exigente ad acquirendam hanc possessionem titulum, utique jam etiam semoto eo titulo reddatur quis incapax ex natura rei ad possidendum beneficium, removeri eam distinctionem de capacitate & incapacitate possidendi, ait Lott. *n. 28.* citans Oldr. *ubi ante.* sic, seu in hoc sensu, quod in beneficialibus possessio supponat titulum, docet Laym. *ad c. nihil. de elect. n. 11.* vide de hoc plura dicenda *s. sequenti*, ubi de annali & triennali possessione, num ea generet, vel supponat titulum.

3. Respondeo ad secundum primum: possessor non est cogendus ad iustificandum titulum suae possessionis pro instruenda intentione adversarii sui, sive compelli nequit ad exhibendum titulum, ac ita probandam possessionem suam per impetrandem vel per alium, qui praetendat jus in beneficio, Lott. *l. 2. q. 46. n. 26. & 36.* Paris. *de resign. l. 11. q.*

14. n. 34. dicens esse communem teste Mascard. Dum enim sola probabilitas tituli supponitur, non potest impetrans dicere, titulum in possessore deficere. Lott. *ibid. n. 28.* & qui agit ad beneficium, debet docere de jure suo, & non impetere jus possessoris, cui sufficit vincere per non jus alterius; Lott. *n. 27.* Idem tradit Gonz. *gl. 4. n. 172.* ubi, quod, dum possessor beneficii convenitur ut reus, & molestatur, non tantum non tenetur probare idoneitatem suam extrinsecam, nec intrinsecam, sed nec narrativam suae gratiae Apostolicae verificatae; eod quod commodum possessionis hunc effectum producat; citatque pro hoc Mascard. *de prob. concl. 1200.* Mohed. *Put. &c.* Porro observandum hic, quod ait Lott. *l. c. n. 31.* & passim tradunt AA. Beltramin. *ad Gregor. decis. 353. n. 19.* *Put. decis. 239. n. 2. l. 3.* Callador &c. fatius esse, nullum proferre titulum, quam proferre imperfectum; quia dum provivus ipsemet adeo esset inops mentis, ut talem titulum ultroneè, seu non coactus proferret, licet hac productio juvari posset ex possibilitate multipliciter titulum (de quo vide dicenda *s. seq. ad quest.* qualiter possessio inferat seu praesumat titulum) elideretur tamen inde praesumptio melioris tituli, ex fortiore praesumptione contraria, quod meliorem non habeat. Lott. *l. 6. n. 30. & 31.* citans Aegid. *conf. 10. n. 21.* Aymon. *conf. 134. n. 44.* *Put. decis. 239. n. 2. & 3. l. 3. &c.* Quanam autem concurrere debeant, ut dicta ultronea productio tituli istum effectum elisionis habeat, vide apud Lott. *cit. q. 46. n. 33.*

4. Respondeo ad secundum secundum; tenetur nihilominus possessor ostendere titulum, & cum probare, dum Superior ex officio inquirat. Paris. *l. 11. q. 14. n. 35.* citatis quamplurimis, ac praeterim possidens beneficium curatum, ut ait *l. 10. q. 4. n. 33.* Lott. *l. 2. q. 46. n. 35.* dicens, beneficium, cuius recens est possessio, compelli posse per Ordinarium ad exhibendum titulum, & hac ratione probandam possessionem suam, citans pro hoc Abb. *in c. cum nostris. n. 24. de concess. preb. Felin. in c. licet Heli &c.* Extenditque hoc ipsum Lott. *n. 38.* ad patronos, ut ad eorum instantiam cogatur provivus ostendere titulum, & illum iustificare. citat pro hoc Abb. *in c. licet Heli. de Simon. n. 24.* & Joan. de Anania. *n. 29.* *Prob. ad Menoch. n. 22. de off. Ordinarii. in 6.* Quinimo ad quemlibet Parochianorum respectu Ecclesiae suae Parochialis, ita ut ad instantiam cujuslibet Parochiani Rector Parochialis cogi possit ad docendum de titulo suo. Lott. *n. 39.* dicens, consentire in hoc DD. immediate ante à se citatos. Hinc etiam poterit Episcopus vel alius Superior, ad quem pertinet jus instituendi, cogere beneficium ad ostendendum titulum; ne aperiatur via occupandi beneficium contra auctoritatem vel consensum illorum, ad quorum collationem pertinet. Urgeturque ad hoc talis Superior ex causa duplici, prior concernit periculum animarum; tum ipsius possessoris seu detentoris, qui ex supposito, quod sine canonico titulo beneficium teneat, dicitur fur & raptor; juxta *c. 54. de elect. tum Parochianorum*, si beneficium est curatum, Altera periculum ipsius Ecclesiae sui beneficii ex diuturna vacatione illius, utpote quae non consumitur, nisi ex titulo valido. Lott. *l. 3. q. 24. n. 11. & 14.* Poteritque Superior ad id compellere non solum per editum generale contra omnes beneficiatos promulgari consuetum; ut Lott. *n. 15.* ex Abb. *in c. licet Heli. de Simon. n. 22.*

n. 22. per quosvis Episcopos in limine ingressus ad suas Ecclesias; sed & contra unum aliquem in particulari, de cuius tituli defectu p[re]s Episcopus probabiliter suspicatur, Lott. n. 16. Sive prætendatur defectus, quòd talis nunquam habuerit titulum; sive titulus, quem semel habuit, fuit redactus ad non titulum, ut in casu depositionis, cuius hæc est præcipua vis, ut incumbens post illam possessioni dicatur intrusus. Lott. n. 17. citans Innoc. in c. qualiter & quando de accusat. n. 10. Felin. ibid. n. 3. Abb. in c. eum, qui de preb. in 6. Gigas in Epitom. de intruso, nu. 5. &c. vel in casu cuiuscunque alterius sententiæ privationis vel cessationis tituli, quæ in iudicatum transferit. Lott. n. 18. citans Felin. in c. in nostra de rescript. nu. 13. Ferret conf. 12. n. 11. & n. 19. Subdens juxta Lap. & Abb. in cit. c. eum, qui, in hoc casu, quo per sententiam titulus redactus est ad non titulum, inexcusabilem prorsus esse intrusionem, ex quovis prætextu ignorantia, aut conniventia, seu tolerantia. Neque his obstant dicta in responsione prima; quia qui possessioni rei, quæ sine titulo nequit obtineri, incumbit, non tam dicitur possessor, quàm occupator: & propterea actus Superioris hoc casu intenditur contra talem, non tanquam possessorem, sed contra occupatorem de facto, Lott. n. 22. Limitat nihilominus responsionem Paris. l. 11. q. 1. n. 38. quòd Episcopus aliùve Superior non possit possessorem cogere ad ostendendum, & publicandum titulum, neque etiam de eo cognoscere, ubi Superior constituit se adversarium illius. citat pro hoc Gl. communiter receptam in c. conquerente, de rescript. spoliat. & ibid. Abb. Franc. &c. Felin. in c. licet Heli. num. 9. &c. Eandem limitationem adhibet Lott. l. 2. q. 46. n. 42. Ubi quòd, si Ordinarius aut patronus faciat se partem, non potest cogi beneficiatus, etiam prætextu simplicis inquisitionis, ut titulum suum exhibeat. Tum autem Ordinarius constituit se partem, si injustè procedat; vel etiam justè, sed judicialiter coram Superiore. Lott. ibid. n. 43. & Jo. de Anan, in c. licet Heli. n. 33.

5. Et de injustitia satis liqueret, eo ipso quòd possessio non esset recens, veluti si fuisset saltem per triennium in ea quis toleratus; etsi enim secus sit in profanis, in beneficalibus tamen id valet propter præsumptionem, quæ est pro Episcopo, qui, cum tenetur quolibet anno visitare Ecclesias suæ diocesis, & inquirere de titulis beneficiorum, præsumitur, eum non permisurum possidere, nisi habuisset canonicum titulum, etiamsi appareat de titulo invalido; quia adhuc præsumitur supervenisse dispensatio. Lott. n. 44. sed neque productio tituli, ad quam per Ordinarium inquirentem, aut ad instantiam patroni aut parochiani compulsus fuit beneficiatus, ex hoc capite suffragari potest impetranti. Lott. cit. q. 46. n. 40. quia hæc ficta possessio resultat ex tali productione, non nocet in diverso iudicio; dum ea indago potius pertinet ad extrajudicalem inquisitionem ex officio, quàm ad iudicium aliquod formale. Lott. n. 42.

6. Respondeo ad tertium primò: dum itaque lex possessionem illam dictâ ratione qualificar in radice illius, exigendo nimirum titulum pro ea astruenda, non sufficit ostendi incumbentiam de facto. Lott. l. 3. q. 24. n. 23.

7. Secundò: dum autem Superior interrogat de titulo, non satisfacit ei ex taciturnitate, quia hæc potius habet vim negationis alicujus tituli vel ex simplici allegatione possessionis, aut ex identica

responsione: possideo, quia possideo. Lott. num. 29. sed preferendus est titulus ipse, qui præcedentem vacationem consumere potuerit. Lott. n. 30. Dum autem præcedens vacatio non poterit consumi per titulum alium, quàm Apostolicum, seu obtentum à Papa, eò quòd v. g. beneficium sit reservatum, vel is, qui possessioni incumbit, esset simoniacus, veluti si consensisset pensioni, nisi à Papa obtinuisset titulum, in hoc casu, exhibendæ sunt literæ Apostolicæ; nec facile admitteretur excusatio amissionis earum, propter facilem aditum ad regestâ Apostolicâ. Lott. num. 31. si verò titulus consumens vacationem haberi potuerit ab inferiore à Papa, sufficet pro titulo justificare consensum istius inferioris; sive sit alius ab inquirente in titulum, sive ipse inquirens, aut ejus prædecessor; cum in inferioribus collatoribus non exigantur literæ, ut Bellam. in c. illud. n. 22. de præsumpt. adeò, ut ab illis occultè potuerit conferri beneficium. Lott. n. 32. & 33. De ceterò in causa possessionis recuperandæ, spoliatum teneri probare titulum suæ possessionis, esse communem, ait Paris. l. 10. q. 4. n. 30. citans Card. Paris. conf. 12. n. 2. vol. 4. & plures alios.

Quæstio 817. Cujus sit mittere in corporalem beneficiorum possessionem collatarios, seu institutos?

Respondeo; id olim spectasse ad Archidiaconos. c. cum ad hac. de off. Archid. Barbof. juris Eccl. l. 1. c. 24. n. 32. Covar. l. 3. var. c. 16. num. 7. ubi etiam, quòd quamvis in c. licet Episcopus. de preb. in 6. Responsum sit, ad Episcopum pertinere mittere in possessionem beneficiorum, illud tamen intelligendum, non de ipsâ missione in possessionem corporalem, sed de sententia aut decreto, quo Episcopus pronunciat institutum in possessionem mittendum esse. Hodiedum tamen ex consuetudine, vel etiam, ut aliqui volunt, de jure, nimirum citati c. licet Episcopus. id est Episcoporum, Vicariorum, & aliorum Ordinariorum. Paris. de resign. l. 10. q. 6. n. 33. citans Covar. ubi ante.

Quæstio 818. Intra quod tempus debeat capi possessio.

Responderet Tond. loco paulò post citando num. 17. in fine, juxta juris communis dispositionem nullum capiendæ possessionis tempus statutum esse. citat pro hoc Boët. decis. 312. num. 1. Paris. etiam loquens in specie de resignatario. quòd etsi quidam teneant, resignatario non præscribi tempus ad possessionem capiendam; hodiedum tamen sit verius, quòd resignatarius debeat capere possessionem beneficii resignati, & publicare intra tempus statutum per constitutionem Pii V. & Greg. XIII. de publicandis; statuit autem Gregor. XIII. in sua constitutione de beneficiis in manibus Ordinariorum & collatorum, etiam Cardinalium, etiam indultum & facultatem ad hoc ab Apostolicâ Sede habentium, ac Legatorum, etiam de latere, & Legatorum specialium ejusdem Sedis extra Romanam Curiam resignatis, ut, qui sic provisus fuerit de iis intra tres menses à die sibi factæ provisionis illam publicet, & possessionem beneficii capiat (in quo discordat hæc Constitutio à reg. Cancell. & Constitut. Pii V. quibus concedebatur ad hoc tantum unus mensis. Paris. paulò post citand. n. 8.) alioquin iis elapsis nulla sit ejus provisio, & bene-

ficiam vacare censeatur eo ipso &c. & sic unum sine alio, hoc est, nec publicatio sine possessione capta, intra dictum tempus, nec capta possessio sine publicatione sufficit; Parisi, l. 11. q. 2. n. 4. *juncto num. 11.* qui etiam *num. 12.* subdit idem procedere in permutatione facta extra Curiam. Porro illi tres menses incipiunt currere, non à die resignationis admittæ, sed à die factæ collationis, Parisi *loc. cit. n. 9.* contra Roffiniac. *de benef. c. 7. n. 7.* De resignatis verò in Curia existentibus citra montes faciendam esse publicationem intra 6. menses, de existentibus verò ultra montes, v. g. in Germania, intra 9. menses vi istius constitutionis Gregor. ait Parisi, *n. 5.* An autem intra idem tempus capi debeat possessio, non dicitur; argui tamen videtur, quòd sic, eo eo, quòd dixerat de resignatis in manibus Ordinariorum. Tradit etiam Tond. *in qq. benef. p. 1. c. 13. n. 9.* in Gallia observari, quòd possessio beneficii resignati, etiam post 6. menses, modò intra triennium, & ante mortem resignantis, & modò nulla fraudis conjectura, vel præsumptio colligi possit, & hinc consultiùs esse, saltem aliquo tempore ante mortem resignantis captam esse possessionem, & hodie ex edicto Ludovici XIII. capiendam esse per duos dies integros ante mortem resignantis, & nisi intra triennium capta fuerit possessio beneficii resignati, beneficium tanquam dimissum, & pro derelicto haberi, nec amplius spectare ad provifum, qui omni suo jure circa illud, tam quòd ad possessorium, quàm petitorium per hanc suam negligentiam excidit, juxta textum & Gl. *in c. 1. de pacif. possess.* Idem apud Tond. tradunt Peleus l. 1. *actio. forens. c. 29.* & ait 40. Boerius *decif. 312. n. 1. & 24.* in genere loquentes de quocunque provifo, etiam per obitum, uti id probatur *ex cit. c. 1. de pacif. possess.*

Quæstio 819. Qualiter probanda sit possessio ejusq. titulus, præcipue, ut spoliatus restituatur?

1. Respondeo primò: probatur possessio per factam traditionem clavium vel bireti. Parisi, l. 10. q. 6. n. 49. citans Covar. l. 3. var. *resol. c. 16. nu. 11.* Menoch. *de retinend. possess. remed. 3. num. 569.* Mascard. *de prob. conclus. 1184.* & plures alios. Item per incisionem lignorum; arboris enim incisio non solet spectare nisi ad dominum. Parisi, *in. 50. & 51.* Et regulariter per ea omnia, quæ ad solum dominum beneficii spectant, Parisi, *num. 52.* citans Card. Parisi, *conf. 99. n. 2.* Mascard. *ubi ante. concl. 1178.*

2. Respondeo secundò: spoliatus beneficio debet imprimis probare se possedisse, dum spoliaretur. Parisi, l. 13. q. 5. n. 86. citans Innoc. *in c. sepe. de restit. spol. num. 2.* Lap. *alleg. 51. nu. 6.* Anchar. *conf. 42. num. 2. &c.* ac dicens esse communem & receptam DD. eò quòd spoliatus beneficio non dicatur nisi ille, qui illud semel possedit; cum privatio supponat habitum. Parisi, *ibid. n. 87. & seq.* adeòque spoliatum se eo dicere non potest is, qui beneficium possidere non potuit, v. g. laicus. Parisi, *num. 90. & à num. 123.* ubi id ulterius exemplificat in intruso; quia intrusio solet titulum & possessionem annullare. Parisi, *n. 126. & 127.* in eo, qui habeas beneficium curatum, intra annum non est promotus ad presbyterium, *n. 128.* Pro quo citat Cravet. *conf. 104. n. 3.* Rebuff. *de pacif. possess. n. 92.* In simoniacò, qui non venit instituendus; cum privetur ipso jure, & non habeat titulum, *num. 129.* In hæretico, qui non de-

bet restitui, *nu. 131.* cum nec is habeat titulum. In excommunicato, qui non restituitur, *num. 133.* In eo, qui non intelligit idioma loci, ubi habet beneficium curatum, *num. 134.* citans Menoch. *de recuper. possess. remed. 15. n. 441.* In minore, *num. 135.* ut omnes in *c. cum in cunctis. de elect.* In eo, qui habens beneficium curatum petit restitui ad aliud curatum, *num. 136.* juxta DD. omnes in *c. de multa. de prob.* Denique in casibus omnibus, in quibus constaret de notorio defectu proprietatis; in his enim restitutio non est concedenda spoliato beneficio. Parisi, *num. 137.* citans Cravet. *conf. 290. n. 8.* Natam *conf. 474. n. 37. l. 2.* Menoch. *remed. 15. de recuper. poss. n. 438.* Mascard. *de prob. conclus. 1326.* Item in omnibus casibus, in quibus objiceretur alicui, quòd ipso jure privaretur dominio & possessione; nam cum ipso jure sit privatus, non dicitur possidere alicui. Parisi, *num. 138.* citans Abb. *in c. item cum quis. n. 9. & 10. de restit. spol.* Menoch. *loc. cit. n. 330. &c.* Item in iis, qui spoliati sunt beneficiis post resignationem spontaneam, illorum beneficiorum. Parisi, *n. 41.* quod ipsum tamen variè limitat, & intelligendum ait *n. 152.* non nisi de spoliatis post talem resignationem, jam à Superiore acceptatam.

3. Respondeo tertio: quamvis in profanis sufficiat probatio possessionis, utpote in quibus etiam prædò est restituendus; in beneficalibus tamen non sufficit; sed requiritur exactior probatio; cum prohibeatur vitiosus ingressus. Parisi, *loc. cit. num. 95. & seq.* citans Innoc. *in c. constitutus. de filiis presbyterorum.* & Rotam *decif. 20. de restit. spol. in antiq.*

4. Respondeo quarto: licet possessio inferat præsumptum titulum. *c. si à Sede. de prob. in 6.* non tamen ex sola probatione possessionis in beneficio oriatur effectus restitutionis in spolio; cum ad beneficium restitui nequeat carens canonicà institutione, quæ proinde, ex stylo saltem, deducenda est, ex coloratione justì ingressus; Et sic in beneficalibus spoliatus debet possessionis suæ titulum justificare, Parisi, *num. 99.* citans Menoch. *15. remed. recuperand. possess. nu. 458.* Abb. *in c. in literis. num. 15. & 25.* Parisi, *conf. 12. n. 2. vol. 4.* Mascard. *de prob. conclus. 1322. n. 3.* & quamplurimos alios, qui passim dicunt, hanc sententiam communem & vultu receptissimam.

5. Respondeo quinto: non exigitur tamen exacta probatio tituli veri; sed sufficit forma quædam extrinseca sui facie valida, ut inquit Parisi, *n. 102* & sic possessionem pristinam ex aliquo colore justificare. citat pro hoc Menoch. *ubi ante. num. 469.* Imol. *in c. ex parte. de restit. spol.* Butrio *in c. in literis. Gemin. conf. 147. l. 2.* & plures alios. Probatur autem hic color ad effectum restitutionis, super spolio in beneficalibus primò, si fuerit deductum & probatum, spoliatum habuisse beneficium ab eo, qui auctoritatem habebat instituendi. Parisi, *n. 103.* citans Innoc. *in c. in literis. de restit. spol. &c.* Nec requiritur, ut spoliatus ostendar literas. Parisi, *n. 105.* citans Cassad. *decif. 8. n. 1. de restit. spol.* Caputaq. Sarn. &c. Quin & sufficiet, spoliatum probare, habuisse possessionem vel per traditionem clavium. Parisi, *n. 104.* Secundò probatur hic color ex confessione licet obiter facta per spoliantem. Parisi, *n. 107.* citans Butr. & Abb. *in c. literis. Felin. in c. olim. de rescript. n. 11.* Pontan. &c. Tertio probatione possessionis diuturnæ. Parisi, *num. 108.* citans Butr. & Abb. *ubi ante. Roman. conf. 465.* Bellam. *decif.*

decis. 455. &c. ex longa enim possessione beneficij oritur praesumptio canonici ingressus. Paris. n. 109. ex Roman. *conf. 117. Decio in rub. de fide instrum. n. 17.* sufficit autem possessio 10 annorum. Paris. n. 111. citans Felin. in c. illud. de praesumpt. n. 6. Anchar. *conf. 117. Paris. conf. 25. n. 26. vol. 1.* sic qui longo tempore reputatus est clericus, & existit in possessione beneficij, etiam curati, habet fundatam intentionem, licet non habeat literas Ordinum; quia praesumitur ordinatus. Paris. *num. 112.* juxta host. Abb. Butr. & alios communiter in *cir. c. illud. de praesumpt.* ita ei, qui possedit beneficium per 30 Annos, licet non habeat literas, praesumitur facta collatio. Paris. n. 113. & AA. communiter in c. illud. Et ideo reputatur calumniaosa petitio visitatoris petentis literas. Paris. n. 114. citans Gemin. in c. Si judex. s. ult. n. 4. de sent. excom. in 6. & dicens, sic respondisse S. Congreg. in Nolensi visitationis. Quare probatur hic coloratus titulus ex testimonio de auditu à spoliato, qui possidebat. Paris. n. 116. citans Rotam *decis. 8. de restit. spol. in novis.* Felin. in c. Albericus. & c. ex parte. rit. eod. Bellam. *decis. 455.* Quare in favorem resignatarii agentis super spolio ex narrativa suae resignationis, facta in literis expeditis continentibus reservationem certae pensionis ad favorem resignantis. Paris. n. 117. citans Pontan. Cresc. Sarnen. &c. Sexto ex institutione, etiam non confitito de pravia praesentatione. Paris. n. 119. citans Rebuff. de pacif. possess. n. 32. Item ex confirmatione electionis. item per expectativam. Paris. n. 120. & 121.

Questio 320. An, dum agitur de solo possessorio in beneficalibus, quarendum sit quod de iustitia vel iniustitia negotii principalis?

Respondeo negativè, saltem quantum est de iure stricto; sed attenditur nudum factum possessionis, remittendo reliqua ad petitorium, ut in specie habetur in Beneventana Parochialis. *decis. 352. p. 10. recent.* ad hoc tamen utiliter sepe deducuntur concernentia bonum jus; eò quòd hoc valde prodesse solet, vel ad effectum facilitandi resolutionem in possessorio. Card. Luca. de Paroch. d. 9. n. 3. item d. 31. n. 3.

Questio 321. Qualiter amittatur possessio beneficij?

Respondeo primò; per renunciationem non spontaneam non amitti possessionem secundum aliquos, ait Paris. l. 1. q. 10. n. 42. citans pro hoc Card. Paris. *conf. 143. n. 19. vol. 4. &c.*

2. Respondeo secundò; per resignationem simplicem, hoc est non conditionatam, seu factam non nisi sub certa conditione, puta, ut beneficium conferatur certae personae à se designatae, vel alia (aliud enim est resignare beneficium, aliud cedere illud alteri) hac enim resignatio statim abdicat jus, siue fuerit facta coram Papa, siue coram Ordinario, & resignans manet sine titulo etiam colorato (in beneficalibus autem non potest stare possessio sine titulo, & ideo amisso titulo amittitur etiam simul possessio. Paris. paulo post primo loco citand. n. 17. & 20.) & beneficium videtur haberi pro derelicto, & illud ut vacans potest libere conferri alteri. Paris. l. 1. q. 5. n. 15. citans quamplurimos alios. & l. 1. q. 3. n. 5. citans Abb. Butr. Innoc. in c. sollicitè. & c. accepta. de restit. spol. &c. ac P. Leuren. Fori Benef. Tom. 1.

dicens n. 7. esse communem opinionem, quòd in hoc casu amittatur etiam civilis & naturalis; quae tamen intelligenda post resignationem talem à Superiore acceptatam. Paris. l. 1. q. 5. n. 24. citans Innoc. & Abb. in c. quod in dubio. de renunc. Butr. in c. quidam. n. 9. rit. eod. Navar. in c. accepta. oppositio. ne. 7. n. 26. de restit. spol. Menoch. de arbit. casu 20. n. 47. &c. & ideo, non admittitur renunciatione, spoliatus illa restituitur. Paris. *ibid.* ex Menoch. de adipisc. poss. remed. 1. n. 303. quod verò tradit Paris. *cit. q. 5. n. 28. & 29.* citans pro hoc Butr. in c. sollicitè. de restit. spol. Calder. *conf. 4. de renunc. Sarn. ad reg. de Annal. q. 56. & 57.* Mandos. de signat. gratia rit. fructuum reservationes. Rebuff. *conf. 4. n. 4.* Achill. de Grassis. *decis. 10. de restit. spol.* & plurimos alios, nimirum, quòd etiam resignans perdat cum dominio possessionem juris; non videtur tamen cessisse detentionem, adeò que post admittam renunciationem possit incumbere possessioni realiter & de facto, & incumbendo animo continuandi retineat naturalem, & hac detentio sit tanti momenti, ut si spoliatur eà detentione, sit restituendus; & sufficiat ea, ut quis juvetur regulà de Annali. id inquit, procedit de resignatione facta, non simpliciter, sed in favorem; sic enim expresse ait *cit. q. 5. n. 36.* in simplici renunciatione post ejus admissionem statim amittitur omnis possessio civilis & naturalis (& *cit. l. 1. q. 7.* talis non potest amplius incumbere possessioni) & res videtur habita pro derelicta. citans Achill. de Grassis. *ubi ante.* & dicens esse communem DD. si verè, ut ait n. 39. resignatio facta fuit in favorem alicujus, resignans dicitur etiam possidere, & titulum coloratum habere, donec resignatario beneficium acquiratur: Quin & in genere in resignationibus conditionalibus nequidem jus ipsum seu dominium abdicatur, nisi impleta conditione. Paris. l. 1. q. 3. n. 8. citatis quamplurimis, & fufius l. 1. q. 14. fere per totum. Quòd si tamen resignans in favorem sit absens à loco beneficij, amittere illum post acceptatam illam resignationem, etiam dictam detentionem seu possessionem naturalem, ait idem Paris. l. 1. q. 5. n. 33. cum Puteo *decis. 158. l. 3.* Porrò qualiter, dum per resignationem nullam (intellige ex eo, quòd facta in manibus non habentis potestatem illam recipiendi) amittatur jus & possessio civilis & naturalis, ut Paris. l. 1. q. 5. n. 41. ex Cresc. *decis. 64. l. 1.* censetur etiam hoc ipso procurator constitutus ad lites & negotia ratione illius beneficij revocatus, vide apud eundem Paris. l. 1. q. 5. n. 42. ubi id affirmat, probat & limitat.

3. Terriò per resignationem factam in manibus non Superioris, seu non habentis auctoritatem illam seu potestatem recipiendi; hac enim resignatio praedicit resignanti quòdam possessionem, & is eam amittit, retinendo tamen proprietatem quae debet declarari privatus. Paris. l. 7. q. 1. n. 33. citans Innoc. in c. ventens. de renunc. v. fatemur Abb. in c. quod in dubiis. rit. eod. n. 7. Rosliniac. de benef. c. 14. n. 36. Menoch. de arbit. casu 201. n. 47. Navar. in c. accepta. de renunc. n. 25. & 34. Ratio hujus est, quòd possessio non habeat quid spiritualitatis seu vinculi indissolubilis, ideò que potest amitti sine Superiore; secus est in proprietate. Paris. *cit. n. 38.* Et hoc est, quòd dicitur, quòd facilius amittatur possessio quam proprietate, juxta h. Siquis vi. s. differentiã. de acquir. poss. ubi Bartol. quòd, qui non potest renuntiare jurisdictioni seu juri suo quòdam proprietatem absque Superiore, potest tamen possesse.

feffioni renunciare; quoniam cessat ratio præjudicil. Et, ut idem Bartol. in l. §. 2. Si vir uxori, ff. de acquir. poss. quem sequuntur communiter omnes: quodd ex inutili contractu perdatur possessio. Paris. n. 39. & 41. Et hoc est, quod etiam communiter tradunt Auctores, titulum beneficii non amitti absque Superioris consensu. ut Abb. in c. ad aures, n. 7. de eo, quod metus causa. Felin. in c. in nostris, de rescript. corollar. 34. Paris. n. 40. Atque ita concludendum, non privari ex hoc proprietate ipso jure, sed requiri sententiam declaratoriam privationis ob delictum commissum, renunciando in manibus non Superioris. Paris. n. 42. citans cap. quod in dubiis, & ibi Hostiens. Innoc. & alii communiter. Quin &, si renuncians coram non Superiore non fuerit privatus à suo Superiore, & alter interea impetrarit illud beneficium, hic sit intrusus, & prior possit agere, & beneficium illud repetere ab hoc intruso. Paris. n. 43. juxta decis. Rotæ. Hinc etiam in impetratione talis beneficii necesse est facere mentionem de taliter facta illius renunciatione, nimirum coram non Superiore. Paris. n. 44. citans Felin. in c. in nostris, n. 31. de rescript. Menoch. de arbit. casu 201. n. 47. Paris. conf. 74. n. 5. vol. 4. Porro, quod in dicto casu amittatur possessio, & retineatur dominium, idem procedere, dum resignatio facta in manibus laici, ait Paris. n. 45. contra Butr. in c. 2. n. 6. de renunc. in 6. Bald. in c. quod in dubiis, n. 4. Beroium, in idem c. censentes contrarium; sed quod, dum dicitur in illo c. talem beneficium esse spoliandum, & sic possessione, ista verba inferant etiam ad possessionem, ita ut eam spoliandi, non spoliati sint; cuius tamen contrarium ibidem ostendit & firmat Paris.

4. Limitatur nihilominus etiam à Paris. dicta doctrina, ita ut sustineatur talis renunciatio facta in manibus non Superiorum. Primum, ubi ea dein ratificata fuerit à legitimo Superiore, ad quem spectabat receptio resignationis, & dum ille eam ratam non habuit, recuperari quodammodo possessionem ipsam, ut Paris. n. 49. ex mente tamen potius aliorum quam suâ, dum ipse n. 51. subdit, veram esse conclusionem, ut taliter renunciantes absque superiore, non possint absque superioris consensu redire ad resignata taliter beneficia, intellige, taliter possidenda (quidquid sit de eo, num requiratur nova collatio, in quo puncto remittit ad Jo-Andr. in c. Si te præbendam, de renunc. n. 30.) citatque pro hoc Navar. in c. accepta, oppositioe 7. n. 25. 28. 31. Plures alios casus, in quibus subsistat talis resignatio, & consequenter amittatur quoque ipsum dominium beneficii, vide apud eundem pluribus n. seq. Vide de his pluribus Lott. n. 3. q. 14. ferè per tot. ubi qualiter per resignationem vacet beneficium. Ex quo illud obiter hic notandum, quod in amittenda possessione solus actus seu affectio ejus, qui possidet sufficiat; idque tam in beneficialibus, quam aliis. Lott. ibid. n. 31. & 15. trahaturque id ipsum ad animum concussum metu; eod quod voluntas coacta maneat voluntas. Lott. ibid. n. 14. & 16.

5. De cetero qualiter amittatur possessio alio modo quam per renunciationem liberam, nimirum per privationem, seu cessionem non voluntariam, commodius dicitur alibi, ubi de amissione beneficiorum, illud breviter circa hoc in genere hic observandum, quod privatus ipso jure beneficio, quamvis amittat hoc ipso proprietatem seu dominium beneficii, non tamen amittat simul

hoc ipso seu jure possessionem beneficii. Paris. l. 11. q. 10. n. 11. ex Bald. in addit. ad Speculat. tit. de legato. §. nunc aliquis, q. 46. item conf. 356. l. 4.

PARAGRAPHVS II.

De virtute & beneficio possessionis in beneficialibus &c.

Questio 822. An, & quando possessio habeat vim collationis?

Respondeo possessio tradita ab iis, qui habent potestatem conferendi, habet vim collationis, seu continet in se tacitam & virtuales collationem. Corr. in pr. benef. l. 4. c. 7. n. 14. Gonz. ad reg. 8. gl. 14. n. 45. citans Covar. l. 3. var. c. 16. n. 10. Rotam decis. 16. de præb. in novis. Lott. l. 2. q. 21. n. 35. & 9. 1. n. 24. ubi etiam quod quicumque is sit, qui habet potestatem conferendi per investituram seu traditionem possessionis, simul censetur conferre, instituere, aut confirmare, citans pro hoc Abb. in c. auctoritate, de investit. n. 9. Neque enim necesse est facere duos actus distinctos, cum illa traditio possessionis implicet actum præcedentem necessarium. Lott. ibid. n. 25. citans pro hac Roman. conf. 337. n. 3. Felin. in c. cum aliquibus, de re judic. Sic actus traditionis, possessionis gestus ab ipso Episcopo (intellige dum penes illum aliàs est privative jus conferendi) Card. Luca, de benef. d. 30. n. 19. Sic dum Capitulum tradit possessionem alicui nulliter proviso, si apud Capitulum verè est jus conferendi, talis traditio habet vim collationis. Lott. l. 2. q. 24. n. 57. ubi etiam, quod tunc non veniat consideranda aliqua ratificatio præcedentis actus nulliter gesti, sed factum merè collationis, & usus potestatis conferendi implicitus in ipsa tolerantia, citat pro hac Achill. decis. 267. n. 5. & 6.

Questio 823. An, & qualiter possessio inferat titulum?

Respondeo: eod ipso, quod constat de possessione beneficii, præsumitur titulum; cum sine illo possideri non possit, &c. si à sede, de præb. in 6. Paris. de resign. l. 13. q. 5. n. 98. (ubi tamen tradit juxta communem in beneficialibus solus possessionis probationem non sufficere ad effectum restitutionis in spolio; cum quis ad beneficium restitui nequeat sine canonica institutione.) Gonz. ad reg. 8. §. 3. proem. à n. 55. citans Rebuff. de pacif. possess. n. 297. Maic. de prob. conclus. 1200. & alios quamplurimos. Possessio enim præsumitur habita ex titulo præambulo l. 2. c. de acquir. possess. Lott. l. 2. q. 46. n. 2. citans Surdum. conf. 52. n. 10. Curtium Jun. conf. 168. n. 33. & præsumptio hæc ita stat pro possessore, & possessione, ut si ei accedat vel sola potentia boni tituli, præsumatur ex eo acquisita; usque adeo etiam, & illa præsumptio dicitur probatio probata juxta Cassad. decis. 4. n. 5. de usua poss. & prop. Lott. l. c. n. 29. Et possessor præsumitur seu censetur Dominus, Paris. l. 11. q. 1. 25. & l. 10. q. 8. n. 49. citans Menoch. de præsumpt. l. 1. q. 48. n. 6. Felin. in c. cum Ordinem, de rescript. n. 20. & Gonz. gl. 45. §. 2. n. 15. ubi quod quando dominium incidenter allegatur, possessor præsumitur Dominus, & pro

& pro tali reputatur, citat *c. querelam. de elect. & Imol. in clem. 1. ut lite pendente n. 3. & 10.*

2. Jam verò multo que magis ex longa possessio-
ne beneficii oritur præsumptio tituli. Paris. l. 10. n.
4. & 18. & canonici ingressus. Paris. *ibid.* n. 109. ci-
tans Roman. *cons.* 127. in fine. Et diutius existens in
quasi possessione prælati præsumitur talis, qua-
lem per id tempus se fecit. Paris. *ibid.* n. 110. citans
Federic. de Senis. *cons.* 103. Decium in rub. de fide in-
strum. n. 17. & c. Sufficit que ad hoc decennium. Pa-
ris. l. 10. q. 4. n. 20. & l. 13. q. 5. n. 111. citans Felin. in c.
illud. de præsumpt. n. 6. Decium *cons.* 85. n. 7. C. Paris.
cons. 25. n. 62. vol. 1. & c. Tondut. in qq. benef. p. 1. c. 85.
n. 1. Ubi certum est, possessionem decennalem ha-
bere vim tituli, nisi de intrusione constet; quia sci-
entia & tolerantia Superiorum habet præsumptio-
nem tituli, nec cogitur quis post tanti temporis
spatium exhibere titulum suum.

3. Quinimo probato ab impetrante contra pos-
sessorum titulo uno invalido, adhuc novus alius &
melior titulus præsumitur in possessore. Tond. *loc.*
c. n. 12. (ubi quòd præsumptio tituli validi non tol-
litur per probationem tituli infecti, cursu longi
temporis stante) Lott. *cit.* q. 46. n. 17. Et hinc, si dic-
tam præsumptionem alleget, eo ipsò eliditur iste
objectus formatus ex defectu tituli proveniente
aliunde, quam ex reservatione apostolica. Lott. *cit.*
n. 17. quia cum detur multiplicatio titularum, ni-
hilque sit, quò minus potuerit eadem possessio eo-
dem tempore apprehendi ex pluribus titulis. Lott.
ibid. n. 22. citans Roman. *cons.* 350. n. 13. Felin. in c. in
nostra. de rescrip. n. 2. & c. nihilque etiam sit, quò mi-
nus causa possessionis potuerit mutari novo aliquò
superveniente titulo, vel saltem accumulati, etiam
absque extrinseca declaratione. Lott. n. 20. ex Cas-
sadi. *decis.* 4. n. 11. de restitut. spol. & Crescent. *decis.* 5. n.
6. *tit. cod.* & Rotam. in *Cesar. August. parochial.* 8. Nov.
1589. Quin & sine dimissione & nova apprehen-
sione possessionis, utpote quæ necessaria non est.
Lott. n. 20. citans Gregor. *decis.* 546. n. 6. Mantic. *de-*
cis. 21. n. 4. Rotam. *decis.* 74. n. 8. p. 2. recent. contra
Socin. Senior. *cons.* 131. l. 1. Hinc inquam sequitur
manifestè, possessionem juri vari hac ipsà possibili-
tate concursus tituli melioris. Lott. *cit.* n. 17. Idque
non solum, ubi titulus malus & vitiosus, qui ab im-
petrante producit, præteritur solus, & de per-
ses, quidem possessor replicare potest, se non esse
adeptum possessionem virtute illius tituli, sed vir-
tute alterius. Lott. n. 18. sed etiam, si ab impetrante
titulus vitiosus producit, unà cum actu adepta
possessionis, seu dicatur in virtute talis mali tituli
esse captam possessionem: quia jam hic objectus e-
liditur ex eo, quòd possessio, ut dictum, capi po-
tuerit pluribus titulis simul, & mutari novo aliquò
superveniente titulo, & c. Lott. n. 19. Aymon. *cons.*
171. n. 2. Porro illud hic observandum, quòd ait
Lott. n. 23. citans Alciat. in *l. cum quid. n. 63. ff. si certum*
petatur. & Menoch. *de præsumpt. l. 1. q. 48. n. 27.* nimi-
rum, ut possessor adjuvetur dictà præsumptione ti-
tuli justii & canonici, debere allegare hanc præsum-
ptionem; cum eatenus profit præsumptio etsi non
sit probatio, relevat tamen ab onere probandi.
Lott. n. 25. citans Alciat. *de præsumpt. p. 3. n. 2. Surd. de-*
cis. 231. n. 24. & possessor cogendus non sit ad justi-
ficandum titulum suæ possessionis pro instruenda
intentione sui adversarii, de quo vide plura dicta
superius; ubi, num possessio exigat titulum. Vide
etiam dicenda infra, ubi in specie, qualiter posses-
sio triennalis generet præsumptionem tituli.

Quæstio 824. An, & qualiter possessio inferat
præsumptionem continuationis possessionis?

R Espondeo: si is, qui semel possedit, asserat, se
hodie possidere, possessio præsumitur medio
tempore continuata; si verò is istam continuatio-
nem neget, cessat dicta præsumptio. Paris. l. 3. q. 6.
n. 76. citans gl. in l. si possideris. c. de præb. Barth. *ibid.*
n. 6. Butrio. in c. ad sedem. de restit. spol. n. 25. Abb. *ibid.*
n. 25. Solennitas siquidem extrinseca præsumitur,
quando allegatur ab eo, ad cujus favorem præsum-
ptio oritur; secus si ab eo negetur. Paris. n. 77. citans
Salicet. in l. si filius. q. 1. c. de petend. hered. uti id ipsum
pluribus exemplificat n. seq. Porro possessionem
præsumi continuatam vigore potius boni & legiti-
mi tituli, quam concordie, tradit Gonz. gl. 45. §.
3. n. 26. juxta l. 2. c. de acquir. poss. Menoch. *de præsump.*
l. 6. præsumpt. 67. n. 1. Roman. *cons.* 328. n. 5.

Quæstio 825. An, & qualiter possessio inferat
præsumptionem anterioris possessionis?

i. Respondeo primò: juxta dicta aliàs; si eadem
die fiat collatio, uni à Papa, & alteri ab Or-
dinaro, & non constet de anterioritate horæ vel
momenti, intrat textus *c. si à sede. de præb. in 6. di-*
ctens, quòd potior sit conditio possidentis, adeo-
que propter possessionem provisio præsumitur an-
terior. Gonz. *ad reg. 8. in proem. §. 3. n. 51.* citans Masc.
de prob. conclus. 314. n. 4. Rebuff. *de pacif. possess. n. 297.*
2. Respondeo secundò: dum constat de duabus
provisionibus factis duobus eodem die, & insuper
de certa hora unius harum provisionum, de alte-
rius verò provisio captà possessione, hic præferen-
dus est, ita probabilis Gonz. *loc. cit. n. 64.* citans
Tiraq. *de jure primogen. q. 17. opin. 11. n. 3.* Masc. *de*
prob. conclus. 1234. n. 33. Rebuff. *de pacif. poss. n. 299.*
& c. contra Menoch. *de arbit. 62. centur. casu. 42. a. n.*
22. Mandos. *ad reg. 16. q. 19. n. 10.* etsi enim apposi-
tio certæ horæ faciat præsumptionem anterioris
provisionis respectu gratiæ carentis istà horâ (Un-
de etiam, si cum æquali collatione concurrat pro-
batio captarum possessionum eadem die, illa quæ
est cum certa hora, præferenda est ei, quæ caret cer-
tâ horâ. Gonz. *loc. cit. n. 67.*) non tamen concludit
necessariò; cum provisio alia carens horâ potue-
rit esse prior. At verò præsumptio possessionis est
potentior præsumptione horæ, & uti talis appo-
nitur in citato *c. si à sede.* Gonz. n. 65. & 66. addens,
AA. contraria sententia loqui in casu, ubi uterque
provisus cepit possessionem, & unius provisio ex-
primit horam; tunc enim utique hic præferendus
est; quia in hoc concurrunt duo, unde præsumatur
anterioritas.

3. Respondeo tertio: quin & possessio habet di-
ctam prærogativam, ut ratione illius provisio præ-
sumatur anterior, etiam si possessio non sit captà
eadem die facta provisionis. Gonz. n. 69. citans Pu-
teum *decis.* 125. l. 1. Calder. *cons.* 7. *de præb.* Mohed. *de-*
cis. 8. *de præb.* Gambar. *de off. legati. l. 3. n. 666.* & Ro-
tam in *Hispal. benef. 2. Maii 1603.* ratio est, quia *cit. c. si*
à sede. loquitur indistinctè, & aliàs magna esset ejus
restrictio; cum nunquam locum haberet in provi-
sione apostolica beneficii vacantis extra Curiam,
dum impossibile est capi ejus possessionem eadem
die quâ collatum.

4. Respondeo quarto: si ex duobus provisus unus
prius accepit possessionem; sed eam amisit, alter
verò, qui posterius accepit possessionem, eandem
retinet pro tempore, quo controvertitur de ante-
riori-

rioritate possessionis, preferendus adhuc est, qui prior acceperat possessionem. Gonz. n. 73. citans Gemin. in cit. c. si à sede, n. 7. Franc. ibid. n. 2. Rebuff. de pacif. poss. n. 7. Gamb. ubi ante. n. 587. ratio est; quia ex quo possessio validat jus illius, qui prius eam adeptus, sequitur necessario extinctio juris alterius capientis posterius possessionem, quod nunquam amplius convalescit. Gonz. n. 74. Item quia sufficit, quod sit qualitas anterioritatis de tempore, quo dispo- sitio sumit effectum, licet postea cesset, ut gl. in c. statutum, de rescript. v. canonicis Gomez, in reg. de annali. q. 50. Mandos. ad eand. reg. q. 54. Gonz. n. 75. De ce- tero possessionem non habere hanc virtutem in sequente possessore. v. g. sunt duo provisus, unus à Papa, alter ab Ordinario sub eadem die, de prioritate non apparet, & neuter possidet; provisus ab Ordinario cedit vel decedit, & alius ejus loco pro- videtur ab Ordinario, qui statim possessionem ca- pit; non huic, sed provisum à Papa esse preferen- dum, tradit Gonz. n. 77. eò quòd sic decisum à Ro- ta, ut per Cassadorum decif. 15. n. 1. de prob.

Questio 826. Qualiter hæc, nimirum quòd datà paritate datarum respectu diei in pro- visionibus, provisus ab Ordinario obtinens possessionem preferendus sit provisus à Papa, subsistant cum clausula apponi solita in gra- tia: quòd provisus subrogetur gratiosè quòd ad possessionem defuncti in ejus lo- cum: dum litera expedita sunt in forma gratiosa; siquidem, ut dictum supra, hæc gra- tiosa subrogatio operatur continuationem possessionis inter defunctum vel cedentem, & provisum Apostolicum, & sic facit, ut sta- tim post obitum vel cessionem translata sit possessio ministerio Papa in ipsum provisum; (nihil enim vetat quò minus possessio per principis fictionem statim acquiratur & transferatur, & sic acquisita sit vera posses- sio, verèque possessionis effectus producat. c. contingit. de dolo & contumacia. & ibi Bald. n. 1. l. certè ff. de precario. Tirag. de morte. p. 5. declaratione i. n. 4. & alii quos citat & sequitur Gonz. ad reg. 8. §. 3. procem. n. 87.) adeo, ut nullum tempus inter- medium, nec dici etiam per momentum eam possessionem vacasse, adeoque continuata, & non de novo acquisita. Gonz. à n. 85. citans Paris. de resign. l. 2. q. 3. n. 70. & 74. Mo- hed. decif. n. 2. ut lité pend. Rebuff. in pr. p. 3. signaturæ. v. & subrogationis. & Ro- tam in Casar-Aug. parochial. 10. De- cembris 1508. Econtra verò possessio capta à provisus ab Ordinario non est continua, nec eadem, & necessariò datur inter illam & possessionem defuncti tempus intermedium, & hinc semper in possessione precedat pro- visus Apostolicus, adeoque pro anteriorita- te provisionis illius semper standum, & præ- ferendus provisus ab Ordinario eo ipso, quòd constet utrumque provisum eodem die.

Respondet ad hanc difficultatem Gonz. loc. cit. à n. 93. quòd Rota solet restringere virtutem

hujus subrogationis quò ad interdictum adipl- scenda duntaxat; hoc est, quòd tali provisus apo- stolico concedatur mandatum de immitendo in possessionem, non autem ei concedatur remedium retinenda, seu manuentio, nec minùs recuperan- da, prout testatur Gonz. se non vidisse, aut audivisse ab antiquioribus hujus Curia peritis advocatis unquam concedi aut concessum fuisse in Rota. ci- tans pro hoc Mohed. decif. 325. de rescript. spol. ubi in fine, quòd subrogandus vigore mandati de subro- gando non possit agere, nisi tantum interdicto adipiscenda, & quòd necessarium sit factum ad ca- piendam possessionem, Et si dicta clausula gratio- sè subrogationis, quæ semper apponitur, operaretur, quò minùs provisus Ordinarii concurrens in data cum provisione apostolica ratione possessio- nis captæ à provisus ab Ordinario preferenda foret, dispositio c. si à sede, fere abolita esset, saltem quòd provisiones factas à Papa. Ac propterea ait Gonz. n. 99. se, quantumcunque alias ob rationes allatas in quest. inclinaret in contrarium, non fuisse ausum recedere à dicto stylo Rotæ, videlicet quòd dicta subrogatio non obstat dispositioni c. si à sede, præsertim, cum sic novissimè, dum hæc scriberet, resolutum fuerit à Rota contra dictam gratiosam subrogationem in Hispan. benef. 2. maji 1603. Ac deni- que ait, se in hanc rem ponderare, quòd licet in sup- plicatione & in pluribus decisionibus dicatur, quòd fiat subrogatio, etiam ad possessionem, in li- teris tamen, saltem modernis, sic non dicatur; sed quòd subrogetur quò ad jus, & admittatur quò ad possessionem, & sic tolli omnem difficultatem; cum non supplicatio, sed literæ sint attendenda, ut dicitur in reg. de non judicando. Porro de effectu an- terioritatis provisionis juxta dictum c. si à sede. Vide plura latissimè apud Rebuff. de pacif. possess. sub n. 297. ubi plures affert ejusdem ampliaciones & li- mitationes.

Questio 827. An, & qualiter possessio non tantum generet præsumptionem tituli, sed etiam ipsa det verum titulum?

Respondeo primò, videri probari per textum c. si à sede, quòd sola possessio det titulum in beneficialibus, ut dixit Rota decif. 10. n. 2. de prob. in antiq. Gonz. ad reg. 8. §. 3. proam. n. 54. videri quo- que, pontifice sic itarante, per regulam Cancell. de annali & triennali possessione. ex hac ipsa possessio- ne concedi verum ac legitimum titulum beneficii seu jus ad, & in beneficio, non secus ac possessio bonorum secularium certo tempore continuata il- lum tribuit possessori aliàs titulum nullum legiti- mum habenti, modò sit possessor bonæ fidei: nam, ut rectè Castrop. cr. 13. de benef. d. 2. p. 33. n. 1. citans pro hoc Rebuff. de pacif. poss. n. 28. Nav. cons. 41. l. 3. de prob. Sanch. l. 7. in Decal. c. 29. n. 91. bonâ fide de- ficiente, seu cum mala fide nunquam beneficium, et si longissimi temporis jus ullum ad beneficium, aut in illo acquiritur; tum quia possessor malâ fide nullo tempore præscribit. c. possessor. de reg. juris in 6. tum quia vitium intrusionis, & subinde pœnam in- habilitatis incurrit. Castrop. loc. cit. Et sic quòd re- gula saltem de triennali det titulum, tenere videtur expressè glossator Alphon. Soto. ad hanc reg. n. 19. apud Chok (tam etsi n. 18. in sinuasset contrarium) citatque pro hoc c. cura, de jurepatr. junctâ gl. & c. si possessiones. l. 6. q. 3. atque pro hoc, quòd si Papa mandat aliquem non molestari super fructibus & posses-

possessione beneficii (uti facit in *reg. de triennali*.) per hoc videatur ei adjudicasse beneficium, seu jus percipiendi licite fructus, quod est ipse titulus beneficii. Et sic sententiæ Rotam in una causa de *Vilado in Portugallia*. Et ex eo sequi, quod si iste esset spoliatus beneficio, posset petere restitutionem; & si ei objiceretur, quod non haberet titulum, posset dicere, quod habeat illum ex hac regula. Quia &, si primus titulus sit invalidus, tamen hic eum validari, adeoque sequi, quod sit novus titulus, etiam quod ad judicialia, & quoad Deum; quia licet confirmatio non faciat firmum, nisi quod aliàs est legitimum; tamen si papa facit ex certa scientia, tunc videtur, quod nullum erat à principio, facere firmum, ut gl. in *c. placuit. 21. q. 6. & c.* sic nimirum possessione bonæ fidei cum titulo colorato, & absque simonia per triennium pacificè continuatà præscribi proprietatem beneficii, ita ut possessor non teneatur illud postea resignare, tenet Navar. *l. 3. cons. 40. & 42. de præb. cum Rebuff.* (qui etiam affirmat, sic judicari in parlamenti Gallia) apud Less. *de just. & jure l. 2. c. 6. n. 35.* qui & ipse ait, esse hanc sententiam rationi valde consentaneam, eò quod, cum Papa post triennium nemini amplius concedat actionem ad illud beneficium, videatur possessorem reddere etiam securum in conscientia, si bonà fide & cum titulo (intellige colorato saltem) possedit, tanquam qui triennali usucapione fecerit beneficium suum. Testaturque Less. in hac sententia quoque esse Sa, & alios quosdam recentiores; supponit autem hæc sententiam sententiam aliàs communem, ut ait Less. *loc. cit. n. 34.* nimirum quod beneficium Ecclesiasticum cum titulo colorato præscribi potest contra alium, ad quem verè pertinebat, decennio inter presentes, vicennio inter absentes, sicut alia jura, quæ bonis immobilibus annumerantur. Veruntamen

2. Respondent alii verius esse, possessori bonæ fidei & pacifico neque possessione annali, neque triennali concedi titulum beneficii. Chok. *ad reg. de triennali. n. 89.* & fusiùs, *n. 76.* citans Gomez. *Castrop. loc. cit. n. 3.* citans Rebuff. *de pacif. poss. à n. 206.* & Azor. *p. 2. l. 7. c. 37. q. 16.* juncto *c. 35. q. 1.* ac dicens de possessione annali esse sententiam omnium; eò quod vi *regula de annali possess.* neque concedatur exceptio à lite, neque prohibeatur impetratio beneficii per annum possessi, allegatà nimirum, ut dicit regula, causà specificà, determinatà, & clarà nullitatis: quæ nullitas tituli, ut patet, stare potest cum probabili ignorantia possidentis, v. g. dum quis ante legitimam ætatem, aut cum alio inculpabiliter ignorato impedimento collationem clarè annullante beneficium consecutus fuisset, quæ certè impetratio concedi non potest, etiam detectà nullitate tituli probabiliter ignoratà, & quæ exceptio à lite concedi debet, si talis possessio generet titulum, seu est titulus legitimus. Vi verò *regula de triennali possessione* solum prohibeatur, ne possessor triennalis molester litibus, quod optimè servari potest, esto, ipse cognoscens vitium suæ provisionis, teneatur beneficium dimittere, aut dispensationem impetrare. Pro quo postremo citat Castrop. Cosmam. Guimier. *ad pragmat. sanct. titulo de pacif. poss. v. triennalis.* & Covar. *reg. possessor. p. 2. s. 10. n. 10.* Dátque insuper Castrop. *cit. n. 3.* pro ratione communi tam in casu triennalis, quam annalis possessionis principium illud: beneficii titulus aliter acquiri nequit, quam canonicà institutione, juxta *c. 1. de reg. juris in 6. & c. ex sequentibus. de*

institur. adeoque nasci non potest possessione, etiam triennali, aut ullà præscriptione. Ad quod tamen dici posset, hanc ipsam possessionem triennalem aut præscriptionem, dum ob illam, jure sic disponente, sustineretur quis in beneficio, esse canonicam institutionem, sicut in profanis præscriptio est legitimus titulus acquirendi dominium. Confirmat suam doctrinam ulterius Castrop. ex eo, quod, si triennalis possessio concederet titulum, seu esset ipse titulus, redderetque possessionem securam in conscientia, non posset Ordinarius ab eo, quem constaret fuisse in pacifica possessione triennali exigere exhibitionem tituli seu titulum, cujus tamen contrarium sentiunt plerique, quos refert, & sequitur Covar. *loc. cit. n. 10. conclus. 8.* Unde etiam jam huic principio inhærens Castrop. censet procedere responsoem, tametsi inhabilitas probabiliter ignorata, ob quam collatio ab initio nulla fuit, successu temporis sit sublata; eò quod impedimentum canonicum obstands beneficii receptioni, & collationem annullans, obtare debeat cuilibet beneficii continuationi & illius firmitati; adeoque collatio beneficii, quæ ob impedimentum recipientis nulla fuit à principio, nullumque recipienti concessit titulum, semper sit nulla, nullumque titulum concedat; etsi addat Castrop. in hoc casu plures sentire contrarium; nempe quod tunc talis possessio, quia est cum titulo colorato, & continuata per tempus ad præscribendum sufficiens, tribuat titulum. Atque ita, quod hinc sequitur, qui ob defectum ætatis vel ordinis capax non erat beneficii alicujus, interea obtentà dispensatione purè tantum super tali defectu, posse absque nova institutione retinere beneficium, modò tamen aliàs sit habilis habendi beneficii; siquidem constat dispositionem regulæ *de triennali* non habere locum in spuris & similibus, de quo tamen paulò post.

Quæstio 828. Quanam sint beneficia vel commoda in specie possessionis annalis?

Respondeo: eam ad multa prodesse. Paris. *l. 11. q. 6. num. 91.* remittens ad Sarn. *ad reg. de annali præsertim q. 57.* potissimum autem ejus, quod in regula de annali comprehenditur beneficium, esse, quod concedat possessori exemptionem adversus quemlibet molestantem, & beneficium impetran- tem. Sic enim habet regula: *Dominus noster, ut improbi lites exquirentium mores reprimentur, statuit, & ordinavit, quod, quicumque beneficium Ecclesiasticum, tunc per annum immediatè præcedentem pacificè possessum, & quod certo modo vacare prætendit, deinceps impetraverit; nomen, gradum, & nobilitatem possessoris ejusdem, & quot annis illud possederit, & specificam & determinatam causam (ex qua constare clarè poterit, quod nullum ipsi possessori in dicto beneficio jus comperat) in hujusmodi impetratione exprimere, & intra 6. menses ipsum possessorem ad iudicium evocare facere, causamque ex tunc desuper infra annum usque ad sententiam diffinitivam inclusivè prosequi debeat & teneatur, alioquin impetratio prædicta, & quæcumque inde secusa nullius existant firmitatis, & idem impetrans de damnis & interesse possessorem prædictum propterea contingentibus ei satisfacere, & si possessorem ipsum frivole ac indebitè molestasse repertus extiterit, 50 florenos auri persolvere Camera Apostolica sit adstrictus, nec aliàs quam præmissa vacationis modus, etiam per literas si neuter; aut subrogationis, vel aliàs sibi quoad hoc; ut hujusmodi beneficium eà vice consequi vel obtinere valeat; quomodolibet suffragetur, illudque nullatenus in antea litigiosum censatur.*

seatur. Unde vides hac regulâ non prohiberi absolute possessorem molestare, aut ejus beneficium impetrari; sed solum casu quo non ferventur conditiones in regula præscriptæ; illis enim servatis con ceditur impetratio. Castrop. loc. cit. num. 5. Vides etiam ex hoc ipso regulâ proæmio: ut improbi lites exquirentium mores exprimentur: quod quamvis regula hæc directe magis intenta sit, non tam in odium impetrantium, aut favorem possessorum, quam in commune bonum Republicæ, cujus interesse judiciâ exerceri, ne cuiusdam detur ansa propriâ manu sibi jus dicendi, & ut ab iis litibus materia omnis calumniandi arceatur. Lott. l. 2. q. 52. n. 6. & 9. Nihilominus etiam regulam hanc emanasse & dirigi in odium exquirentium lites, seu adversus impetrantes & molestantes pacificos possessores, tradit cum communi Lott. ibid. n. 27. uti & in favorem possessorum, ut eos tueatur. Paris. l. 3. q. 5. n. 55. Quamvis potius in dictum odium, quam in hunc favorem. Card. Luca de benef. in sum. n. 234. De cetero pro meliore hujus regulâ intelligentia,

Questio 829. Circa conditiones illas servandas ab actore seu impetrante, quæ servanda in expressione illorum punctorum exprimentorum?

1. Respondeo sequentia: primò juxta probabilem, quam tenet Castrop. cit. n. 5. contrarium sentientibus, quos citat Rebuff. gl. 9. & Azor. p. 2. l. 7. c. 34. q. 8. non esse necesse ab eo exprimi cognomen possessoris; cum regula solius nominis, & nullam cognominis mentionem faciat.

2. Secundò: cum dicitur, exprimi debere gradum possessoris, hoc est, num sit Doctor vel Licentiatus, vel Magister in Theologia, jure canonico vel civili, id intelligendum, si habeat gradum (idem est de nobilitate) aliâs, quod non est, non potest exprimi. Alph. Soto apud Chok. hic num. 9. Et dum habet gradum, non esse necesse exprimi, an sit Professor publicus Theologiæ, an Juris. Castrop. ibid. contra Azor. loc. cit. q. 9.

3. Tertio: hæc & similia, quæ exprimi & referri debent, sufficere, quod exprimentur juxta communem vulgi opinionem; neque enim impetrans videtur obligari ad faciendam ampliorem informationem. Castrop. loc. cit. ita ut hanc expressionem excuset fama in contrarium, vel probabilis ignorantia; ut si aliquis factus esset Doctor clandestinus. Alph. Soto. loc. cit. n. 11.

4. Quarto: quodam expressionem causæ, non sufficere allegare, nullum possessori jus in beneficio competere, sed debere proferri causam determinatam & specificam, hoc est, singularem & individuum. Castrop. ibid.

Questio 830. An etiam in impetratione facta ab Ordinario, aut Legato Apostolico necesse sit exprimere dictas conditiones?

1. Respondeo ad primum negativè; nam Ordinario cognitum esse debet, quis sit annalis possessor, & quem titulum habeat; & quot annis possederit; cum juxta c. decernimus. 10. q. 1. & c. conquerente. de off. Ordinari. in 6. teneatur quotannis diocesein suam visitare. Castrop. loc. cit. n. 7. citans Gomez. ad hanc reg. q. 9. Mand. q. 50. Azor. p. 2. l. 7. c. 34. q. 11. Atque ita, quod hinc sequitur, locum non habere hanc regulam de annali extra Curiam, do-

cet Chok. hic num. 55. dicens Rotam multifariam esse secutam hanc opinionem.

2. Respondeo ad secundum affirmativè; Legato enim æquè ac Pontifici possessores beneficiorum, ac beneficia ipsa sunt incognita. Neque, ut rectè Gonz. gl. 21. n. 37. & 38. Legatus proprie est Ordinarius, sed improprie, & superinductus. Castrop. cit. n. 7. citans Azor. Rebuff. Mand. contra Gomez. cit. q. 10. Atque ita locum habere hanc regulam in provisione Legati, contra Gomez. hic q. 9. docet Mandos q. 50. Et sic decisum esse in Coloniens. Canonica. 2. Junii 1574. restatur Seraphin. decis. 285. n. 9. apud Chok. hic n. 56. etsi is in contrarium inclinat.

Questio 831. Quid præstandum reo seu possessori, contra quem movetur actio, ut juvetur hac regulâ?

1. Respondeo: teneri illum primò de ea excipere; neque enim ipso jure operatur hac regula effectum suum contra impetrantem, sed ope exceptionis. Lott. l. 2. q. 52. num. 12. citans Sarn. ad hanc reg. q. 4. Rebuff. q. 8. Mantica. decis. 46. n. 4.

2. Respondeo secundò: ut dicta regula suffragetur excipienti, non sufficit ejus allegatio, etsi sit notoria, sed requiritur positivus ejus usus per realem illius productionem, servatâ formâ regulæ Cancell. de producenda. Lott. ibid. n. 13. citans Gomez. q. 4. Gonz. gl. 56. n. 83. Gratian. discept. forens. c. 574. n. 27. Porro exceptio illa annalitatæ semper est in & de tempore, hoc est, non admittitur solum in quacunque parte judicii, & in quacunque instantia. Lott. n. 14. citans Cassad. decis. 12. n. 1. super Reg. Rotam decis. 601. p. 4. recent. sed etiam post sententiam & executionem, ita ut fiat retrotractio virtutis illius ad omnia præcedentia. Lott. num. 15. citans Gonz. gl. 66. n. 45. Gratian. ubi ante n. 30. Et hoc etiam ad effectum restitutionis possessionis. Lott. n. 16. citans Rot. decis. 309. p. 3. divers. l. 3.

3. Respondeo tertio: mox, ubi exceptio hac annalitatæ fuerit legitime objecta, erit iustificanda ex duabus circumstantiis, nimirum quod possessio sit annalis, & quod sit pacifica. Lott. loc. cit. num. 17.

Questio 832. Quid præstandum actori, ut juvetur hac regulâ, seu ut elidat exceptionem?

Respondeo: posse illum juvari triplici replicatione; & primò quidem impugnando factum, ostendendo nimirum, se fuisse provisionem ante annalitatem, vel etiam ante aliquam possessionem, vel etiam suppositâ annalitate, eam fuisse litigiosam. Lott. cit. q. 52. n. 26. & 27. Secundò, ostendendo notoriam inhabilitatem personæ, nimirum habentis beneficium. Lott. nu. 37. quod tamen n. 38. ait intelligendum de incapacitate canonizata, adeoque notoria per confessionem aut judicatum, ut non possit in controversiam revocari; si enim possit dari instantia veritatis in contrarium, etiam ex aliquo jure speciali, cessaret illa replicatio. Tertio, satisfaciendo ex parte sua dispositioni regulæ, seu servando accuratè omnia, quæ in ea præscribuntur. Lott. n. 50. Hinc jam descendendo ad particularia,

* *

Qua-

Questio 833. Vnde, & qualiter hac annalitas sit deducenda?

Respondeo: annus iste incipit à die adeptæ possessionis per eum, cuius beneficium impetratur. Paris. l. 3. q. 5. n. 72. Chok. hic n. 26. citans Rebuff. in pr. ad banc reg. gl. 4. Lott. cit. q. 52. n. 19. citans insuper Mandos. q. 19. ubi etiam, quod sufficiat possessio instrumentalis, quatenus non doceatur, eam tunc per alium fuisse occupatam. Terminatur autem hic annus eodem die alterius anni, & quidè in initio istius diei; in materia enim favorabilis, prout est hac regula, respectu excipientis, non computatur annus de momento in momentum, sed civiliter ad dies, ita ut intelligatur annus perfectus, quandocumque elapsi sunt dies 365. Lott. loc. cit. n. 21. Debè: que hic annus esse continuus, adeoque ex eo deduci non debent dies feriati. Paris. loc. cit. n. 73. & 74. citans Mand. hic q. 21. Sarn. q. 77. quod tamen posterius potius videtur habere locum in anno dato ad prosequendâ causam, quam de annalitate possessionis, ut patet ex limitatione, quam adiecit: nisi illo tempore fuerit impeditus.

Questio 834. Quæ dicatur possessio annalis pacifica in ordine ad effectum hujus regule?

1. Respondeo primò in genere: pacificum possessorem hic dici illum, cui nulla mota est lis seu controversia juris vel facti in iudicio, vel extra super re seu beneficio possessio. Chok. hic. nu. 32. Paris. l. 3. q. 5. n. 29. citans Clem. gratia. de renunc. & ibi Gl. Card. Inol. Archid. in c. commissaria. de elect. in 6. Card. Paris. conf. 81. n. 6. vol. 4. Rebuff. de pacif. poss. n. 166. Sarn. ad reg. de trienn. q. 3. & c.

2. Respondeo secundò in specie hoc ipsum declarando: primò possessionem pacificam interruptari, siue possessionem reddi non pacificam ex lite super ipso possessorio, & hanc sufficientem esse ad interrompendam pacificam possessionem, ait Paris. loc. cit. n. 30. & citat pro hoc Cassad. decis. 9. de causa prop. & poss. & Rotam in Giennensi Prioratus. 17. Decemb. 1519.

3. Secundò: ex quacunque lite, etiam nulliter & merè de facto mota. Lott. cit. q. 52. nu. 31. Nisi forè nullitas oriatur ex defectu jurisdictionis, puta, quod iudex, coram quo movetur lis, caret jurisdictione, aut ejus jurisdictionis est suspensa. Lott. ibid. n. 32. juncto n. 28. q. 53. Unde quod dicitur, ad effectum interrompendi annalem vel triennem possessionem pacificam sufficere extrajudicalem controversiam & litem coram iudicibus incompetentibus; adeoque ipis laicis, id inquam, referendum est ad controversiam, per quam de facto fuerunt illata molestia & turbationes circa ipsam possessionem fructuum. Lott. cit. q. 53. n. 30. Hinc dum quis intra annum adeptæ possessionis citatus est nulliter (intellige nullitate proveniente aliunde quam ex defectu jurisdictionis) modò processus sit introductus, non dicitur pacifica possessio per annum; quia non sine lite & controversia possidet. Chok. hic. n. 33. citans Rebuff. ad eandem reg. gl. 6. contra Gomel. hic q. 45. Quod tamen limitandum & intelligendum non nisi de citatione data executioni; ad effectum enim interruptionis hujus pacificæ possessionis non sufficit citationem possessoris beneficii decretam & impetratam fuisse; sed requiritur illam datam fuisse executioni. Chok. n. 39. Lott. l. 2. q. 53. n. 32. factâ autem hac executione

citationis, orta jam videtur judicialis controversia, indeque interrupta possessio pacifica. Lott. cit. q. 53. n. 24. adeò, ut quamvis in ordine ad alium effectum huic executioni renunciari valeat, ad effectum tamen interruptionis pacificæ hujus possessionis talis renunciatio seu penitentia non attendatur. Lott. ibid. n. 25. citans Achill. decis. 383. n. 2. Porro executionem hanc satis justificari ex comparitione apud acta, cum constitutione procuratoris, etiam si non appareat de relatione Curforis, seu nuncii citantis, procedereque id ipsum fortius, & utique præsumptivè justificari ex eo talem executionem, si suppositâ decretâ contra possessorem citatione, is per se ipsum, vel procuratorem comparuisset in iudicio, ait Lott. n. 26. & 27. Tradit quoque Chok. hic num. 35. ex Mand. q. 3. quod quoties reus habens notitiam citationis nondum executâ veniat ad causam, lis dicatur verè introducta (adeoque per hoc turbata possessio) nisi lis esset notorie calumniosa. Chok. ibid. ex Cassad. decis. 5. n. 3. ut lite pend. vel nisi actor non compareat; quia per citationem non dicitur processus inchoatus auctore non comparente, juxta Bald. in l. post edictum. §. 1. ff. de iudic. Chok. cit. n. 35. Quid autem dicendum de possessore citato vigore clausulæ: omnesq; alios interesse habentes &c. & quid de eo, in quæ citatio fuit executâ, sed non in iudicio eam reproduxit. Chok. n. 37. & 38. remittit ad Mand. q. 35. & 36.

4. Tertio: ex quacunque molestatione. Lott. q. 52. n. 33. ubi tamen agit de molestia extrajudiciali, seu de facto; necesse esse eam illatam super fructuum perceptione, id est, super ipso jure percipiendi, non autem super ipsis fructibus, qui alio jure prætenderentur deberi per possessorem, Lott. cit. q. 52. n. 35. & 36. citans Sarn. q. 45.

5. Quarto, ut censetur possessio non pacifica, sufficit quod antecessori moderni possessoris mota fuerit lis, aut illata molestatio, quæ lis eo vivo finita non fuit, etsi ipse modernus possessor intra annum & ultra nullam passus esset controversiam aut molestiam; quia cum lis illa pergit durare, utpote non finita per sententiam datam executioni, beneficium dicitur infectum, ad quemcunque transeat, & possessio beneficii à tempore motæ de eo controversiæ habenti illud dici non poterit pacifica. Chok. n. 42. Lott. q. 52. n. 29. & 30. citans Mohed. decis. 14. de causa prop. & poss. Secus est in regula de trienniali; eâ enim adhuc juvatur possessor triennialis, si ipse nunquam fuisse in lite, licet super eodem beneficio lis esset aut fuisset inter alios, quando ipse cœpit possidere; siquidem hac regula extinguit lites antiquas, de quo postmodum.

6. Quintò: ut dicatur annalis pacifica possessio in ordine ad effectum hujus regule, requiri, ut sit pacifica usque ad diem impetrationis, ita ut satis non sit justificare initium possessionis pacificæ, & illius continuationem per annum, si alter postmodum possederit, aut molestias inculerit, tradit Lott. cit. q. 52. n. 23. & 24. citans Sarn. q. 50. n. 77. Mandos. q. 21. & Casarem de Grasis decis. 35. alias 7. de causa prop. & poss. ubi ait, regulam passim in Rota sic praticari.

7. Sextò: si post impetrationem prius efficiatur quis possessor annalis, vel hoc ipso ob obtentam impetrationem; non posse dici possessorem annalem pacificum in ordine ad effectum, ut si impetrans postmodum obtineat gratiam perinde valeret eidem, huic gratiæ valeat obtinere hac regula, tradit Lott. ibid. num. 25. juxta resolutionem Rota

in Brixienf. paroch. 2. Junii 1587. Circa quod tamen observandum, quod habet Tond. *in qq. benefic. p. 1. c. 85. n. 67.* ex Buratt. *decif. 583. n. 3.* quod sola impetratio facta per adversarium non noceat, sed ea non obstante semper currat tempus triennalis possessionis; nisi præterea intervenerit citatio. Ubi etiam illud observandum, quod habent verba regulæ in fine; nimirum, quod si impetrans regulæ non satisfecerit, & vel sic frivole molestaret possessorem, & hic propterea absolvarur, beneficium illud ex tali impetratione, non dicatur litigiosum. Chok. *hic. num. 60.* juxta Lancelot. *de arrent. p. 2. c. 4. in prafat. n. 163.* De quo vide fusè agentem Mandof. *hic. q. 86. 87. 89.* Plura de pacifica possessione vide ad regulam de triennali.

Quæstio 835. Qualiter iste annus pacifica possessionis spectetur, & integretur ex possessione plurium successivè?

Respondeo: dum annus non est completus tempore prioris possessoris, v. g. resignantis, ut quia is possedit per 6. vel 7. menses pacificè beneficium, & postmodum alius v. g. resignatarius possidet illud per reliquos 6. vel 5. menses, hic posterior possessor tueri se non potest regulæ hac de annali; eò quod regulæ loquatur semper de uno possessore annali. Paris. *de resign. l. 3. q. 5.* citans Sarn. *hic. q. 62.* & Mandof. *q. 23. num. 6.* ac dicens, hanc esse sententiam communem. Castrop. *d. 2. p. 33. n. 8.* citans Azor. *l. 7. c. 34. q. 7.* Neque obstat huic responsioni, quod tempora prædecessoris & successoris conjungantur, non tantum in materia profana, v. g. ad complendam præscriptionem, ut Bald. *conf. 159. l. 3.* Card. Paris. *conf. 1. num. 117. vol. 1.* apud Paris. *de resign. loc. cit. n. 46.* (uti etiam idem patet in ulucapione, dum ejus tempora conjunguntur, v. g. ex persona defuncti & hæredis. *l. qui cum pro hærede. ff. pro empr.*) verum etiam in ipsa materia beneficiæ, v. g. in quasi possessione interessendi electionibus Episcoporum, & similibus, juxta *c. placuit. 16. q. 3. c. cum Ecclesia Sutrina de causa poss. & propr. c. cum de benef. de præb. in 6.* nam imprimis à profana materia non licet arguere ad beneficiæ, Paris. *loc. cit. n. 46.* dicens, licet ad præsentem objectionem respondisse Robuff. *tr. de pacif. poss. n. 267. & seq.* licet alias juxta *c. auctoritatem Martini. de præb. in 6. Gl. in c. 1. eod. tit. & l. Baldum. in c. inter ceteras. de rescript.* Card. Paris. *conf. 119. nu. 2. vol. 4.* Decium *conf. 305. & c.* apud Paris. *de resign. loc. cit. n. 39.* beneficia ultimis voluntatibus comparentur. Deinde speciale est, quod conjungantur tempora in materia interessendi electionibus favore Ecclesiæ. Paris. *n. 44.* juxta Gl. *Pragmat. sub tit. de pacif. poss. r. possider. & Robuff. ubi ante. num. 268.*

Quæstio 836. Num gratiosa illa subrogatio, de qua supra, operetur continuationem illam possessionis in ordine ad complendam annalem pacificam, seu in ordine ad effectum hujus regulæ?

Respondeo negativè C. de Luca *de benef. d. 47. n. 31.* in casu, ubi tempore concessæ subrogationis possessio de facto esset plena, ideo, quod tunc dari non possit ficta illa continuatio possessionis, pro quo citat Greg. *decif. 285. n. 5. & seq.* Au autem hoc dicendo, videatur admittere affirmati-

vam in casu, ubi pro tempore datæ subrogationis possessio non esset plena de facto, non est usque adeò certum.

Quæstio 837. An exceptio hujus regulæ, seu annalis pacifica possessio prioris possessoris, & in specie resignantis, suffragetur successoris, & in specie resignatario?

Respondet negativè Paris. *l. 3. q. 5. n. 51.* citans Callad. *super reg. Cancell. decif. 16.* Mandof. *ad hanc reg. q. 62.* tum quia hæc regulæ non est realis, sed secundum stylum Cancellar. est personalis, utpote semper respiciens ipsum impetrantem & possessorem. Paris. *num. 51. & 55.* citans Card. Paris. *conf. 44. num. 17. vol. 1.* Cald. *conf. 8. num. 4. de rescript.* Decium *conf. 699. n. 4.* ac ex Bursatt. *conf. 393. n. 15. vol. 4.* dicens, hanc sententiam esse communem DD. Tum quia verba regulæ cum dirigantur ad possessorem (intellige actualem, seu eum, qui actu possidet beneficium) non possunt verificari in alio, nempe prædecessore, qui jam possidere desit. Paris. *num. 55.* tum etiam, quia sicut possessio regulariter non transit in quempiam ipso jure; ita nec exceptio qua sita vigore possessionis. Paris. *n. 54.* Ac denique quia qualitas annalitatæ deficit per mortem prioris possessoris; cum mors omnia solvat, atque etiam per cessionem seu resignationem, quæ est mors civilis. Paris. *cit. n. 54.*

Quæstio 838. An si quis possedit beneficium pacifice per undecim menses, & tunc illud resignat, & antequam resignatarius capiat possessionem, labatur mensis, & sic completur annus conjungendo illos 11. menses cum illo uno mense, an inquam, in hoc casu regulæ de annali obstat impetranti?

Respondet negativè Paris. *cit. q. 5. n. 64.* ex Mand. *ad hanc regulam. q. 22.*

Quæstio 839. An si resignans post resignationem manserit in pacifica possessione, possit tueri hac regulæ, & exceptione contra impetrantem dictum beneficium per obitum resignatarii?

Respondet affirmativè Paris. *l. c. n. 58.* citans Mand. *ad hanc reg. q. 29.* Sarn. *q. 57. in fine.* & Rotam in Hispal. *Capellania 10. Maii. 1538.* & in Bergenfi *Canoniat. 18. Decembris 1536.* eò quod, licet per renunciationem amittatur possessio civilis & naturalis, ut Jo. And. Abb. *Imol. in c. solliciti. de restitut. spolii. c. Paris. conf. 39. n. 3. vol. 4.* cum communi apud Paris. quam diu tamen manet in detentatione, videtur retinere possessionem naturalem. Paris. *n. 59.* ex Calder. *conf. 4. de renunc. & quidem tinet, largo modo possidere dicatur, juxta Alex. in l. 1. de acquir. poss. Sitque detentio hæc adeò considerabilis, ut detentori competat restitutio. n. 60.* citans aliquas Rota *decif.* Porro ad illud, quod queri hic potest, num resignans, qui post resignationem manserit in pacifica possessione per annum, tueri se possit hac regulæ contra resignatarium.

2. Respondet affirmativè Sarnentis *ad hanc regulam. q. 34.* contra Mandof. *q. 28.* apud Paris. *l. c. num. 62.* Verum hæc quaestio hodie non videtur habere locum stante constitutione Gregor. *13. de publicando,* ubi annullat jus qb non publicationem

nem resignationis, & non captam possessionem. Paris. cit. n. 62. junctio. 61.

Questio 840. An, & qualiter hæc regula de annali defendat possessores alios inhabiles & incapaces, vel etiam carentes omni titulo?

Respondeo primò in genere: hæc annalis possessio defendit quemcumque possessorem alios inhabilem. Paris. de resign. l. 3. q. 5. n. 67. citans Sarnen. ad hanc regulam. q. 51. Ubi is adducit hujus rei rationes. Castrop. de benef. tr. 13. d. 2. p. 33. n. 6. citans Azor. p. 2. l. 7. c. 3. 4. q. 5. & Rebuff. hic gl. 3. nimirum dum impetrans non exprimit specificè & determinatè causam inhabilitatis, non quòd ex illa possessione jus aliquod in beneficio acquirit possessor talis; sed quia, dum causam nullitatis specificam non exprimit, virtute hujus regulæ ab impetratione excluditur. Castrop. loc. cit.

2. Respondeo secundò in specie: fendi hæc regulæ possessorem alios ipso jure privatum. Paris. l. c. citans Sarn. ubi ante. Limitat tamen hoc ipsum Paris. n. 86. & seq. ut non procedat in hæretico; citat pro hoc Castad. decis. 14. ad reg. Cancell. Rotam. in Illerdensi Præpositura, 1519. Item in privato beneficio ob non solutam pensionem. Item in eo, de cuius non titulo notoriè constat. citat pro hoc Sarn. hic q. 51. & exemplum adducit in resignatione non publicata, juxta quod statuit Gregor. 13. in Constitut. de publicanda.

3. Respondeo tertid adhuc magis specificè: defenditur hæc regulæ juxta auctorem analitici commentarii hic. ampliat. 7. & 8. apud Chok. hic n. 61. execrabilis, si possidet, sive post, sive ante privationem illam, sive computatis extremis, anni tamen contiui. Item defenditur juxta Gomes. hic q. 55. privatus ob non promotionem. Item intrusus juxta Crescent. decis. 35. n. 5. apud Chok. loc. cit. etiam in beneficio reservato, juxta Seraph. decis. 1060. Item spoliator (non tamen contra spoliatum) juxta Gomes. loc. cit. apud Chok. ed quòd (qua est responsio ad ultimam partem questionis) ut Chok. hæc regulæ odium duntaxat respiciat, impetrantium beneficia possessorum, & non requiratur canonicus titulus, nec bona fides, nec capacitas successoris, & sic sufficiat sola detentio, etiam asiniva & injusta per annum pacifica, ad excludendum impetrantes à Papa, nisi forma hujus regulæ ad unguem sit servata. Idem tradit Lott. l. 2. q. 51. n. 39. ubi ait: quòd hæc regulæ ab illa de triennali in hoc potissimum differat, quòd ista exigat titulum aliquem coloratum; hæc verò secus, adeoque contentetur asinivâ detentione. citat pro hoc Crescent. decis. 4. de causa poss. & prop. C. de Luca de benef. d. 47. n. 19. ubi: prodiit hæc regulæ de annali in odium impetrantium, unde propterea non attenditur titulus, nec persona possidentis, sed solum factum impetrantis, adversus quem formam dictæ regulæ non servantem sufficit possessio, etiam nulla de facto, & ut dicunt, asiniva; citat pro hoc Gomes. hic q. 57. n. 8. & q. 64. in fine. Garc. p. 12. c. 2. n. 30. & c. ait tamen idem C. de Luca n. 16. citans pro hoc Seraph. decis. 983. n. 3. & Gomes. ad hanc regulam q. 51. non defendi hæc regulæ, de cuius non jure, seu non titulo in continente constat notoriè. Idem habet Tond. in qq. benef. p. 1. c. 85. n. 34. ubi: locus non est huic regulæ de annali, si

P. Leuren, Fori Benef. Tom. 1.

constat de non titulo possessionis; modò tamen de non titulo constet clarè & ovidenter, nempe per confessionem partis, vel per rem judicatam, citat pro hoc Seraph. decis. 983. n. 2. Paris. de resign. l. 3. q. 5. n. 7. De ceterò docet antiquus glossator Alphons. Soto apud Chok. hic n. 4. hanc regulam locum non habere in possessoribus privandis beneficio ob crimen vel aliàm causam, sed solum in privatis ipso facto, hoc est, ipso jure; ed quòd regulæ dicat exprimentam causam, quare possessori jus nullum competat in beneficio; ei namque, qui solum privandus est per sententiam beneficio, jus adhuc competit in beneficio, donec privetur. Quin & post crimen admissum ante sententiam privationis validè & licitè resignare potest beneficium, non tantum simpliciter, sed etiam in favorem, juxta Chok. hic n. 22. de hoc fusè agentem, & citantem pro hoc Gutierrez. qq. can. l. 2. c. de clerico homicida. n. 30. Gomes. hic q. 42. Paris. l. 3. q. 16. Porò quæ sint crimina, ob quæ ipso facto & jure privetur quis beneficio absque eo, quòd opus sit sententiâ declaratoriâ privationis, sed solum declaratoriâ, talem istiusmodi criminis esse reum, dicitur par. seq. Vide tantisper Chok. loc. cit. ubi enumerat inter ea crimen læsæ majestatis, hæresis, sodomix, homicidii qualificati, vel assassini, falsificationis litterarum Apostolicarum.

Questio 841. An suffragetur hæc regulæ possessori, ut is nisi possit exceptione hujus regulæ, etiam in quacunque instantia contra impetrantem ignorantem, aliquem esse annalem possessorem?

Respondet affirmativè Chok. hic n. 36. ex Mandos. hic q. 53. ed quòd hæc regulæ sit favorabilis, & licet præscriptio in odium negligentis non currat, nisi à tempore scientiæ; hoc tamen verum fit, dum agitur de damno vitando; non autem de lucro captando, juxta l. cui autem. ff. de his, quæ sunt in fraudem creditoris.

Questio 842. An suffragetur hæc regulæ possessori non percipienti fructus, puta, quia hi illo anno debentur hæredibus defuncti, vel fabricæ, vel Episcopo?

Respondet affirmativè Chok. hic q. 62. Gomes. hic q. 47. & Mandol. q. 31.

Questio 843. Qua quòd effectum hujus regulæ de annali veniant nomine beneficii?

Respondeo sequentia: Primò officia & dignitates Ecclesiastica. Chok. hic q. 24. ex Rebuff. in pr. ad hanc regulam. gl. 3. & tr. de pacif. poss. n. 71. v. Officium. Secundò prætimonia, modò data sint in titulum perpetuum. Chok. n. 25. ex Mand. hic q. 12. Tertid juxta Gomes. hic q. 21. contra Mand. q. 9. apud Chok. pensio imposita super fructibus beneficii pacificè per annum possessi. Quartò beneficia commendata, juxta Gomes. n. 26. ed quòd hodie dum titulis æquiparètur, ex quo ad virâ nunquam non concedantur. Quintò vicariæ perpetuæ. Chok. hic loc. cit. Mand. q. 13. Sextid Cappellanix, quæ in titulum dantur. Gomes. q. 20. Septimò beneficia juris patronatûs. Chok. cit. num. 25. citans Mohed.

2. Econtra tamen regulam hanc locum non habere in beneficiis juris patronatûs, censet Tond. in qq.

in qq. benef. p. 1. c. 85. n. 33. dum ait eam locum non habere in præjudicium institutionis faciendæ ad præsentationem veri Patroni, pro quo citat Seraph. decis. 285. n. 6. & Rotam decis. 796. n. 3. l. 3. p. 3. divers. Item in manualibus. Chok. ex mand. cit. q. 9. citans etiam pro hoc Mohed. decis. 169. Gernon. de indultis Card. §. regularia. n. 37. Neque in consistorialibus, hoc est, beneficiis, de quibus Papa disponit in Consistorio coram Cardinalibus. Paris. de resign. l. 2. q. 2. n. 6. citans Sarnenf. ad hanc regulam. q. 24. & Rotam in Spoletana abbatis.

Questio 844. Ad quid per verba illa regule: & infra sex menses ipsam possessionem ad iudicium evocari facere, causamque ex tunc desuper infra annum usque ad sententiam diffinitivam inclusivè profequi debeat (quæq. vocatur secunda pars regule. Lott. l. 2. §. 2. n. 51) obligetur impetrans, & qualiter isti obligationi satisfaciat?

1. **R**espondeo: tamen si videri posset satis esse, ut infra 6. menses decreta sit citatio possessoris, ut tenuisse aliquando Rotam, tenet Glossator Alphon. Soto apud Chok. hic n. 8. verisimilius tamen censet ipse, & cum eo Chok. hic n. 38. non sufficere quoad effectum hujus regule, citationem infra 6. menses ab impetrata gratia decretam, & impetratam esse; sed insuper executionem illius (ut verba illa: ad iudicium evocare facere: satis indicare videntur) quin & cursoris seu nuncii, per quem facta citatio, relationem; eò quòd statuta debeant declarari juxta jus commune; secundum quod citationes ita completè accipi solent, ut etiam nuntiorum responsiones & relationes includant, ut Host. in c. quoniam contra. de prob. §. citati omnes. Quod tamen limitat Chok. hac ratione n. 40. nisi possessor mittat mandatum pro cura; quia illud æquippollet citationi executæ.

2. Secundò tempus illud 6. mensium incipit currere à tempore datæ impetrationis, non verò à tempore expeditionis Bullarum. Glossator apud Chok. n. 12. & apud eundem n. 44. Gomez. n. 67. Rebuff. in pr. ad hanc regulam. gl. 14. ubi, quòd Papa parte instante soleat hoc semestre prorogare, dummodo tamen non elapsum sit. De ceterò, si impetrans, cessante tali prorogatione, possessorem analem interea non vocavit in iudicium, intrabit dispositio hujus regule.

3. Tertio annus ille ad profequendum incipit currere non à tempore citationis factæ, sed executæ. Tond. in qq. benef. p. 1. c. 85. n. 24. Chok. hic. n. 46. citans Mand. hic q. 73. Lott. loc. cit. n. 61. citans Sarnenf. hic q. 66. quem secuta esse Rotam, ait in una Augustana Canonica. 8. Februarii. 1602. Idque etiam si citatio facta fuisset ante lapsum semestre, v. g. sub ejus initium vel medium; licet non detur dilatio 6. mensium ad citandum; sive ut interim citari possit possessor, sive in curia Romana, sive extra illam existens; dum citatur v. g. secundo mense istius semestris, non debet expectari tempus sex mensium elapsorum, seu ultra duos illos menses adhuc 4. alii, ut tunc demum, iis elapsis, inchoetur dictus annus. Glossator apud Chok. n. 4. Chok. ipse n. 46. citans Mand. hic q. 72.

4. Quarto regula hæc exigit, expeditionem causæ fieri in petitorio intra annum; si tamen adversarius suspendisset petitorium, totum illud tempus disputationis possessorii ab anni cursu deducit.

cedum est. Tond. n. 26. & 27. citans Cres. decis. 10. de causa prop. & poss. Sufficit autem, impetrantem facere quantum est in se quòd expeditionem causæ, & quòd per eum non steret, quò minus intra annum fuerit pronunciata sententia & causa finita; si id contingat ob varias adversarii exceptiones & replicas, aut iudicis hæitationem, ita ut impetranti ob dicta impedimenta supervenientia, quæ contingunt ex partis vel iudicis facto, vel alio modo (de quibus vide Franc. in c. ex ratione. de appellat.) non currat interea dictus ille annus. Glossator apud Chok. n. 15. & ipse Chok. n. 47. citans Gonz. ad regulam 8. gl. 12. §. 1. n. 17. Tond. loc. cit. n. 22. Lott. loc. cit. n. 57. junctò n. 62. & 63. & n. 59. subdens, & pro hoc citans Aymon. conf. 132. n. 4. Menoch. conf. 518. n. 3. tunc demum iudicandum adhibitam sufficientem ab impetrante diligentiam, si constabit, juris remedia omnia fuisse tentata, veluti si in citando foret latitantem, vel alias absentem, servata sit forma juris, de qua in Clem. 1. §. quia verò. de judic. Et in profequendo seu expediendo, si ex actis resulet justificatio narratorum facta intra annum, cum debita instantia pro ipsa expeditione, adeò, ut non stereret per ipsum impetrantem, quo minus iudex pronunciaret &c. procedereque hunc effectum adhibita diligentia, etiam si possessor malignè fuisset cursum iudicii remoratus; puta, recurrendo ad laicos, vel etiam justificatam ab impetrante gratiam possessor seu reus exceperit, & obtinuerit dilationem ad probandam suam exceptionem; adeò ut ipsi impetranti opus sit novas probationes facere pro elidenda exceptione rei, tradit Lott. à n. 62. monet tamen Glossator loc. cit. & Rebuff. in pr. ad hanc regulam. gl. 15. apud Chok. n. 46. debere in hoc casu impetrantem protestari, quòd per eum non steret, ne alias foret currat ei terminus. Negat tamen hoc ipsum Tond. loc. cit. n. 23. nimirum quòd opus sit aliqua protestatione super impedimento, maxime, si tale impedimentum proveniat ex facto adversarii, citat pro hoc Riccius. Collect. 318. subdit tamen Tond. n. 24. quòd in Gallia teneatur impeditus protestari, & protestationem intimare parti, alias excludatur, propter decretum de pacif. possessoribus. ait etiam Chok. hic n. 46. quòd quia plerumque ob similia impedimenta causa intra annum finiri non possit aut soleat, impetrantes soleant à Papa derogationem hujus secundæ partis regule impetrare; aut saltem obtinere prorogationem protestando, quòd per ipsos non steret; monet etiam Mand. q. 76. quòd impetrans prorogationem istius anni ad profequendum, vel etiam semestris ad citandum, debeat eam obtinere adhuc constitutus intra illum annum aut semestre, alias illi prorogationem non profuturam; sed nova opus esse concessione. Porro in casu, dum possessor intra semestre citatus cessit beneficio, vel decessit intra annum, non imputari impetranti, si non fuerit persecutus usque ad sententiam, tradit Rebuff. ad hanc regulam. gl. 14. apud Chok. n. 48. qui tamen ait, aliter in hoc puncto videri voluisse Gomez. hic q. 62.

Questio 845. An obtinens gratiam motus proprii teneatur hanc regulam observare?

Respondeo affirmativè; cum enim hæc regula lata sit publicæ utilitatis gratiâ, ad fraudes & lites repellendas, non censetur Papa huic regule vel derogare per clausulam motus proprii (quæ ut Jo. And. in c. si motu proprio, de prob. in 6. Alex. conf. 205.

205. l. 7. Bellam. decis. 392. & 474. & Felin. in c. in nostra. de rescrip. apud Chok. hic. n. 53. nihil operatur contra verisimilem mentem concedentis; nec in iis; quorum princeps non habet plenam notitiam; de quibus in hac regula; quæ facti sunt) Chok. hic. an. 51. ex Mand. hic. q. 49.

Quæstio 846. Qualiter penam statutam in regula incurrat impetrans, ubi is in hanc secundam regula partem offenderet?

R Espondeo primò: pœna ista solvendi Camera 50 florenos auri hodie non est in usu amplius, Glossator apud Chok. num. 16. & Chok. ipse n. 54. ex Gomef. n. 40. saltem, ut pars victrix eam exigat, quidquid sit de eo, quod vult glossator, num si fiscus Romanus possit illum exigere coram Auditore camerae vel causæ: sed hodie possessores victores contenti sunt condemnatione impetrantis in expensas, & nullitate impetrationis adversarii cum abfolutione ab illius impetratione. Chok. n. 54. alia pœna satis clarè expressa est in regula.

2. Respondeo secundò magis exactè, & sub distinctione duplicis casus. Si peccavit impetrans contra regulam, omitendo nimirum citare intra semestre, prosequi intra annum, exprimere conditiones possessionis in regula requisitas &c. simpliciter solum incurrit pœnam annullationis impetrationis, & omnium inde secutorum: & tenetur ad omne, quod interest possessoris. Lott. l. 2. q. 52. n. 70. si vero peccavit contra illam per calumniam & impositionem (quem casum à priore separat regula verbis istis: *si per possessorem ipsum in iuste, frivole, & indebitè molestasse reperit extiterit*), vult regula in pœnam solvi Camera 50 florenos auri, hoc est ducatos, ut Lott. loc. cit. Et quodam hanc malitiam non considerat regula simplicem inobservantiam, adeoque præsumptam calumniam, sed commissioem contra rationem ipsius regulae, & calumniam veram ex conspecta veritate, id est, per sententiam contra illum latam, ut Lott. loc. cit. n. 88. ex Mand. hic. q. 86. n. 2. Insuper adjicit pœnam inhabilitatis personæ (nimirum impetrantis) ad idem beneficium, ex alia tamen vacatione seu modo vacandi, diverso ab expresso in impetratione etiam per literas si neutri, aut subrogationis; adeoque extinguendo litem, ut inde beneficium non censetur licitiosum. Lott. cit. n. 70. atque ita regula supponit litem jam motam possessori, non tantum in hoc secundo casu transgressionis regulæ (uti id ex eo constat, quòd loquatur de calumnia & improbitate detecta, de qua aliter constare non potest, quam per sententiam) sed & in priori casu; siquidem annullatur impetratio cum omnibus inde secutis; illud enim refertur ad acta judicialia super ipsa impetratione, ut sunt citationes, examen testium, instrumentorum productio &c. Lott. cit. n. 70. Porrò dicta pœna inhabilitatis referri nequit ad casum, in quo servata non est prima pars regulæ, utpote cui parti passim solet derogari (de quo paulò post.) sed ad casum, in quo quidem facta citatio, & his mora; sed non servata forma regulæ in citando aut promovendo iudicio, & in hoc quidem casu inhabilitat eum regula, ut non possit capere beneficium illud ex eadem impetratione, aut ex gratia aliqua dependente à prima illa impetratione; sed non inhabilitat eum, ut nequeat illud obtinere ex nova gratia, independente à prima.

F. Leuen. Fort. Benef. Tom. II.

Lott. à num. 73. vide eundem de his ulterius numeris seq.

Quæstio 847. An, & qualiter regula de annali solet derogari?

R Espondeo primæ parti, quæ est de exprimendis conditionibus possessoris, & causa specifica vacationis, & tempore possessionis, solet à Papa de facili derogari. Lott. l. 2. q. 52. n. 5. citans Gregor. decis. 213. n. 1. Tond. in qq. benef. p. 1. c. 85. n. 17. Idque passim ex stylo, etiam per clausulas generales in gratiis novis. Lott. loc. cit. n. 79. licet derogatio huiusmodi non attendatur, si principalis gratia sit nulla. Lott. cit. n. 51. Tond. n. 19. citans Puteum decis. 19. l. 2. Talis autem derogatio debet esse specialis; nec sufficit, quòd in supplicatione fiat mentio annalis possessionis, nisi illius expressa accedat derogatio. Tond. loc. cit. n. 18. Quòd etiam huic primæ parti derogetur per Nuntium Apostolicum, habet Tond. n. 17.

2. Secundæ verò parti hujus regulae nusquam consuevit derogari. Lott. n. 52. Tond. loc. cit. n. 21. Hujus rei ratio est, quòd licet prior pars fuerit atque ac secunda pars regulæ inducta ad coercendam improbitatem impetrantium, quia tamen aliud nihil concernit, quam instructionem Papæ circa personam possessoris, & qualitatem illius: neque jus publicum neque privarum læditur, dum ea non servatur, derogatio illius nullam in se habet amaritudinem. Lott. cit. n. 52. Posterior verò pars regulæ concernat jus publicum; nam nisi citetur possessor intra 6 menses, & exinde intra annum causa expediatur, regula præsumit calumniam in impetrante, & super hac præsumptione amplius disponit, nimirum annullando impetrationem, & alias pœnas decernendo. Unde jam non dicitur præsumptio simplex, sed juris & de jure, juxta doctrinam Bald. in l. five possideris. c. de probat. Menoch. eod. tr. l. 1. q. 3. à. n. 16. Lott. n. 53. quapropter etiam, si huic quoque parti derogaretur, videretur quodammodo foveri ista malitia quòd leges abhorrent. Lott. n. 54.

3. Veruntamen, si justa causa subest, consuevisse prorogari hæc tempora semestris illius & anni, ut dictum supra, adeò, ut nusquam prorogatio hæc solet denegari, teste Lott. n. 55. ex Gomef. hic. q. 71. & Gratian. discept. forens. c. 624. n. 24. in tantum etiam ut non teneatur impetrans causam obtinenda huiusmodi prorogatione suggestam seu obtentam justificare. Lott. num. 56. citans Sarn. ad reg. de triennali. q. 57.

Quæstio 848. Regula de triennali possessione (quæ est tertia) alias 35. Cancell. quòd continent?

R Espondeo subjungendo ipsa verba regulæ: *Statuit, & ordinavit idem D. N. quòd si quicumque beneficia Ecclesiastica, qualiacumque sint, absque Simoniaci ingressu Apostolica vel Ordinaria collatione aut electione, & electionis hujus confirmatione, seu presentatione & institutione illorum, ad quos beneficiorum huiusmodi collatio & proviso, electio & presentatio, seu quavis alia dispositio pertinet, per triennium pacifice possederit (dummodo in beneficiis huiusmodi, si dispositio Apostolica ex aliqua reservatione generali in corpore juris clausa reservata fuerint, se non intruserint) super istis beneficiis taliter possessis nequeant molestari; nec non impetrationes quaslibet de beneficiis ipsis sic possessis factas*

factas irritas & inanes censei debere, decrevit; antiquas lites super illis motas penitus extinguendo &c.

2. Observandum hic imprimis in genere, quod ait C. de Luca de benef. in sum. n. 236. quod etsi frequentior sit hujus regulæ quam prioris de annali in foro usus; vulgus tamen majorem longè ei tribuat operationem, quam in effectu habet, cum ob restrictiones & declarationes nimium rari sint casus, in quibus operativa manet; hinc

Questio 849. Quenam sit potissima vis hujus regulæ, seu triennalis possessionis?

Respondeo, est impedire absolute & simpliciter, ne ullis molestiis impeti valeat possessor ratione beneficii possessi. Caltrop. de benef. d. 2. p. 33. n. 8. Lott. l. 2. q. 53. n. 7. cum communi, adeò, ut contra impetramentum opposita exceptio hujus regulæ & justificata judex aliud pronunciare non habeat, quam regulam ob stare, & si quid declarat contra possessorem, illud totum sit nullum. Lott. loc. cit. citans Sarn. ad hanc reg. q. 58. Et in hoc posita est potissima differentia hujus regulæ à priori de annali, dum hæc non ita tuetur possessorem, ut nolit eum molestari, sed solum impetranti & molestare cupienti præscribit modum & tempus agendi. Lott. loc. cit. n. 3.

Questio 850. An dicta vis restringenda ad molestias super possessione, & non extendenda quoque ad arcendas molestias super proprietate movendas: sive num hæc regula solum obstat in possessorio, & non etiam in petitorio?

Respondeo, vi illius arceri utriusque generis molestias, & obtineri tam in petitorio, quam in possessorio. Tond. in qq. benef. p. 1. c. 85. n. 48. citans Callad. decis. 5. n. 5. de restit. spol. & Rebuff. de pacif. poss. n. 25. Lott. cit. q. 53. n. 8. & 11. citans eundem Rebuff. in pr. p. 3. signat super clausul. derogatoris, (ubi etiam, quod contra possessorem triennalem excitari nequeat lis, neq; in possessorio, neq; in petitorio) contra Chok. ad hanc regulam. n. 73. & Felin. in c. sicur. de sentent. & rejudicat. n. 31. cujus hæc in parte doctrinam sustineri non posse in terminis, in quibus is loquitur, nimirum ubi Ordinarius ipse in titulo inquirat, juxta dicta à nobis supra ait Lott. cit. n. 8. Quin & supposita triennali, intentari nequit, sed cessat actio popularis, ut quis removeatur ab occupatione bonorum Ecclesiæ. Lott. n. 9.

Questio 851. Qualiter vi hujus regulæ extinguantur lites antiquæ?

Respondeo, illico & ut completum triennium, intra quod possessor non fuit de facto molestus, siquæ lis ante initium illius triennii contra eum, aut ejus prædecessorem mota fuit (per aliquem tamen tertium, ut Lott.) ea lis antiqua mox extinguatur penitus in ordine ad hunc effectum, nimirum ut eà non obstante, triennalis hæc possessio dicatur pacifica, cujus contrarium est in regula de annali, ubi, si antequam initietur annalis possessio, lis mota fuit possidenti beneficium, & non finita, nullatenus sit aut dicatur possessio illa annalis pacifica, etiam si intra annum in dicta lite nihil sit actum. Lott. cit. q. 53. n. 12. dicens hunc esse verum sensum verborum illorum: antiquas lites penitus extinguentes: & pro hoc citans Rotam in Segob. Paroch.

12. Janii. 1438. alias interpretationes dictorum verborum, super quibus plures multimodis fatigante ingenia sua, quæque tantam præ se ferre obscuritatem, ait Chok. hic. n. 84. ut aliquo natatore opus habeat, vide apud Glossat. Alph. per plures numeros à. num. 23. apud eundem Chok. item Gomez. hic q. 6.

Questio 852. Quid requiratur, ut possessio illa triennalis dicatur pacifica in ordine ad effectum hujus regulæ?

1. **R**espondeo, exigitur, ut totum triennium decursum in pacifica possessione, non attentò effectu cujusvis litis ante illius triennii initium mota per tertium aliquem contra possessorem, utpote quæ penitus extrinseca remanet, quantum ad exceptionem triennalis obtentam contra impetramentum. Lott. cit. q. 53. n. 19.

2. Interrumpitur autem isdem modis, quibus interrumpi annalem, dictum est. Lott. ibid. n. 20. Quibus tamen addit modum alium interruptionis n. 21. si nimirum ipse possessor triennalis, etiam post triennium exactum, contra aliquem litem moverit, constituendo se actorem per commissionem causæ super beneficio; secus si se constituerit reum voluntarium; adeoque non super beneficio, sed super jactationibus alterius causam obtinuit committi. citat pro hoc Card. Paris. conf. 87. n. 2. l. 4. Quod si etiam turbatio seu contradictio extrajudicialis non fuerit continuata. hoc est, cepta, dein intermissa per triennium, non excluditur exceptio triennalis possessionis; quia ea non reditur non pacifica. Tond. loc. cit. n. 65. citans Burat. decis. 622. n. 8. Vide de hoc Alph. Soto apud Chok. hic. n. 25. In quo iterum differre videtur hæc regula à precedente juxta dicta ibidem.

3. Notandum etiam, quod tradit Tond. ibid. n. 68 & 69. turbationem per tertium illatam, & litem cum tertio agitam non impedire cursum triennii quò ad alios, qui non sunt in lite, & si litiger quis adversus unum post triennium (vel etiam litigavit intra triennium) & adversus alios non, dicitur adhuc pacificus possessor quoad alios citat pro hoc Sanch. in conf. mor. l. 2. c. 1. dub. 27. securum in hoc Rebuff. de pacif. poss. n. 200. & Gl. ad pragmat. sanct. tit. de pacif. poss. v. terminorum, qui asserunt, interruptionem triennii nocere tantum quoad personam interruptentem, & tertium se ex ea juvare non posse.

4. Porro ad hujus triennii computationem nequaquam deservire potest possessio antecessoris, ut dictum ad regulam de annali, quia nullibi in jure cautum est, ut in materia beneficii, quemadmodum in profana v. g. in usucapione rerum civilium, possessio antecessoris adjudicetur successor illique prodest, ac si ab ipso haberetur; juxta l. Pomponius. ff. de acquirend. poss. Caltrop. cit. p. 33. n. 8.

Questio 853. An, & qualiter titulus exigatur, ut suffragetur possessori triennali hæc regula?

1. **R**espondeo primò, exigitur titulus aliquis; nam in eo etiam differt hæc regula à regula de annali, quod hæc pro subiecto habeat nudum factum possessionis pacificæ, ut Lott. cit. q. 53. n. 12. adeoque sufficiat sola beneficii corporalis detentio; ad obrendendam tamen regulam de triennali, ejuisque beneficio fruendum requiritur verisimilis titulus

titulus aliquis, ut indicant verba illa regula: ex *Apostolica aut ordinaria collatione possederint &c.* Castrop. *loc. cit.* citans Azor. p. 2. l. 7. c. 34. n. 5.

2. Respondeo secundò: non exigitur ullius veri tituli probatio. Chok. *hic*, n. 89, sed sufficit hunc titulum esse verisimilem seu coloratum, seu sufficit possessio colorata ex titulo colorato. Tond. in *qq. benef.* p. 1. c. 85. n. 41. & 37. Castrop. *loc. cit.* Lott. *cit.* q. 53. n. 13. & 14. ubi etiam, quòd sicut regula de *annali* pacificam possessionem componit ex duobus, nimirum ex naturali & rudi detentione, & ex capacitate personæ, quam ea habet ad detinendum (supposita enim incapacitate etiam talis detentionis, eò quòd v. g. tali personæ etiam ipsa detentio sit prohibita locum non habet regula, ut Sarnens. *ad reg. de annali. quest.* 3. & 51. *limit.* 1.) ita regula de *triennali* componat pacificam possessionem ex naturali detentione & titulo possidendi, saltem colorato. Sufficit itaque allegare possessionem cum titulo colorato absque exhibitione tituli alterius; quia colorata possessio (qualiter possessio coloratur, ut dictum, ex titulo colorato) sufficit ad obtinendum in possessorio. Tond. n. 41. qui etiam n. 43. ait, in eo casu, nempe possessionis triennalis pacificæ cum titulo colorato, posse allegari dispensationem, & alium quemcunque titulum meliorem de mundo, pro quo citat Mantican *decis.* 150. n. 10. (quòd tamen ipsum limitat *num.* 44. quòd non ita simpliciter sit intelligendum; sed solum locum habeat in casu, in quo Papa solet facile dispensare; secus est, in quo diffilis est dispensatio; quòd probare est difficile. Tond. *nu.* 45. Majorem autem tituli colorem requiri in materia triennali, quam in actione spoliæ, ait Tond. *loc. cit.* *num.* 73. Porro titulus coloratus in hac materia, seu ad effectum hujus regulæ est & dicitur, qui habetur seu concessus est ab eo, qui potest tale beneficium conferre, vel eligere, vel confirmare, licet hic & nunc, seu ex accidenti fuerit impeditus. Tond. *loc. cit.* *num.* 72. citans Riccium *collectan.* 2804. Chok. *hic*, *num.* 85. Gomef. *hic*, q. 27. & 28. dicentem hanc esse conclusionem certam. Item talis titulus coloratus dicitur omnis ille, qui non est infectus per hanc regulam, sive qui non excluditur per hanc regulam; ideòque ad effectum hujus regulæ titulus non decoloratur nisi ex duobus casibus in regula expressis, nimirum simoniaci ingressus, & reservationis clausæ in corpore juris; sive illi soli habent titulum decoloratum, qui titulum simoniacæ, vel de beneficio taliter reservato obtinuerunt. Lott. *loc. cit.* n. 15. Chok. *cit.* n. 85. Unde licet plures dentur tituli non colorati quòd effectus juris communis (ut videre est apud Chok. n. 86.) hi tamen tales non sunt quòd effectum hujus regulæ, seu non impediunt beneficium hujus regulæ. Chok. *cit.* n. 86.

3. Respondeo tertio: ubi tamen constat de invaliditate tituli, non juvabitur possessor triennalis beneficio hujus regulæ. Chok. n. 89. ubi enim manifestè probari potest de fundamento invalido, hujusmodi titulus non dat colorem, ut Boer. *decis.* 24. n. 6. apud Chok. *l. cit.* Et quia talis titulus dicitur emanare de facto, & non de jure, ut apud eundem Felin. in *c. in nostra. de rescriptis.* Illud tamen notandum, quòd ait Tond. *l. cit.* n. 41. ex *codice Fabriano l. 1. tit. 2. de finit.* 5. n. 3. aliud esse titulum invalidum & nullum, aliud esse vitiosum, etsi produceretur titulus solum invalidus, id non obstare beneficio hujus regulæ; eò quòd remanet præsumptio

R. Leuren, Fori Benef. Tom. 11.

tituli validi, licet constet de titulo invalido, non tamen vitioso. Atque hac quia perpetuum est in beneficialibus, quòd nequeat dari vitiosus ingressus.

4. Denique hic observandum, quòd, si negatur, possessorem habere titulum coloratum, id per actorem probandum esse, & non probandum per possessorem, titulum esse coloratum. Chok. *cit.* *nu.* 89. ex Gomef. *hic*, q. 45. dicens esse communem DD.

5. De ceterò titulus coloratus dupliciter deduci potest, nimirum verè, ostendendo nempe literas provisionis; & præsumptivè de cursu temporis. Lott. *cit.* q. 53. n. 31. uti ex Sarnensi *hic*, q. 24. n. 7. & Rota in *Rhegiensi jurispr.* 21. Maji 1625. quòd hoc tempus in hac re minus esse non possit, quàm decennium ultra tres annos, quos exigit regula.

6. Monendum hic iterum, quòd convenienter ad dicta de *annali* & *triennali* supra ipse titulum non dicit, ait Chok. *ad hanc regulam*, *num.* 89. ex Covar. *tom. 1. relect. in c. possessor.* p. 2. §. 10. n. 10. de *regulis juris* in 6. & sic in animæ iudicio, hoc est, in conscientia tutum non esse, sed teneri beneficium dimittere, qui scit sibi canonicum titulum ad obtinendum beneficium deficere.

Questio 854. Qualiter ex possessione triennali præsumatur titulus, & dispensatio facta, & facta publicatio resignationis?

1. Respondeo ad primum: titulus beneficii non tantum præsumitur ex diuturni temporis lapsu, ut est 10. annorum. Gl. in *c. dilectio* *nu.* 16. q. 3. v. *offerre.* & Archid. *ibid.* *num.* 2. apud Paris. *de resign.* l. 10. q. 4. *num.* 20. sed & in beneficialibus ad præsumendum titulum sufficit spatium 3. annorum stante hac regulà de triennali. Paris. *ibid.* n. 23. citans Ferrer. *consil.* 18. n. 1. & *conf.* 362. n. 9. l. 2. Pontan. *de spol. concl.* 137. n. 20. Dátque hanc rationem; quia cum Episcopi visitent Ecclesias, & inquirent super titulis beneficiorum suæ diocesis; non est præsumendum, quòd tanto tempore tolerassent intrusum: citans pro hoc Ferrer. *dicto consil.* 362. n. 6. Innoc. in *c. illud. de præsumpt.* Decium *consil.* 121. n. 3. Quòd si tamen expressè producat & ostendatur titulus nullus, & invalidus (ut quia probatur de intrusione vel vitioso ingressu, ut Abb. in *c. illud.* n. 7. Gemin. in *c. Ordinarii.* n. 7. de *off. Ordinarii.* in 6.) præsumptio hujusmodi nihil operatur. Paris. *loc. cit.* n. 27. citans Bellam. *conf.* 10. n. 10. & 29. ac dicens esse communem: non secus ac titulus, qui in profanis præsumitur ex spatio 10. annorum, cum constat de contrario, nihil operatur. Paris. *num.* 28. Quòd si etiam Episcopus ex officio inquirat, tenetur possessor ostendere & probare suum titulum, maxime curatus, juxta dicta superius; Quin &, si constaret Episcopum non visitasse, possessor cogitur exhibere titulum Ordinario, etiam post triennalem possessionem. Lott. *l. 2. q. 46. n. 45.* ex Bellam. Porro an, & qualiter teneatur resignatarius docere de titulo sui prædecessoris seu resignantis, vide eundem Paris. q. 4. *sub per totam.* sed de hoc nos alibi.

2. Respondeo ad secundum, ex possessione triennali præsumitur facta dispensatio; dum enim hæc regula defendit execrabilem, & non promotos ad sacros Ordines, ut paulò post dicitur, præsumit dispensatum cum illis desuper. Paris. *de resign.* l. 11. q. 14. n. 28. similia habet Chok. n. 89.

3. Respondeo ad tertium ex possessione triennali absque dubio præsumitur facta publicatio per

113 resigna-

resignatarius. Paris. cit. q. 14. n. 26. ita resolutum testans à Rotā in Placent. appellationis fructuum. idē- que confirmatum 3 Junii 1584. si enim publicatio præsumitur facta per resignatarium in tempore, & is non tenetur id probare, ut habet communis sententia. Paris. *ibid.* n. 25. dum facta præsumuntur, quando sunt consueti fieri. Bald. in rub. c. de fide instrum. col. 3. n. 8. & plurimi alii apud Paris. n. 20. eoque magis, dum id, quod consuetum est fieri, est accessorium ad principale, ut Curtius junior in l. si emancipati. n. 9. c. de collat. apud Paris. n. 21. Uti publicatio consueti est fieri, & accessoria est ad expeditionem literarum ipsius resignationis; multo maximè præsumenda est dicta publicatio, si resignatarius beneficium illud possedit per triennium; si enim possessio talis facit præsumi dispensationem, ut dictum, quæ pendet ex facto alterius, nempe Superioris; multo magis publicationem, quæ pendet ex facto ipsius possessoris; nec requirit ali- quod factum Superioris. Paris. n. 28. & 29.

4. Variè tamen hoc ipsum limitatur. Primò, ut non procedat, dum sumus in spolio; tunc enim ne quidem triennalis possessio hunc effectum præsumptionis facta publicationis produceret. Paris. cit. q. 14. n. 31. juxta varias Rotæ decisiones, quas citat. Secundò: quoties Superior veller videre publicationem; tunc enim non sufficeret ostendere triennem possessionem, sed tenetur resignatarius possessor eam illi exhibere. Paris. n. 33. & seq. dicens esse communem. Sequitur à potiori ex dictis supra de necessitate exhibendi & probandi titulum in hoc casu. Tertiò: quoties peteret resignatarius suam gratiam canonizari ad aliquem effectum; tunc enim deberet probare uti titulum, ita etiam factam publicationem. Paris. n. 39. citans Innoc. in c. ex insinuatione. de procurat. n. 3. Rebuff. in pr. tit. de rescript. ad benefic. vac. n. 17. &c. De ceterò qualiter resignatarius debeat docere de publicatione in casibus, in quibus ad hoc tenetur, vide eundem Paris. à num. 40. Verùm de hoc alibi.

Questio 855. An, si prædecessor triennio pacifice possedit, & reputabatur beneficiarius, & in possessione cessit vel decessit, successor ejus non teneatur amplius justificare illius titulum?

Respondeo affirmativè Garc. p. 11. c. 1. num. 12. citans Lap. alleg. 89. n. 14 & 15. Mascard. de prob. conclus. 175. & 179. Sarnens. ad hanc regulam. q. 16. Addit quoque Garc. talem successorem præferendum cuilibet alii impetranti ex persona alterius, juxta eundem Lap.

Questio 856. An si quis resignavit, & post resignationem mansit in possessione, illamque continuavit per 10. annos, vel etiam triennium, præsumatur exinde in resignante retrocessio, & novus titulus acquisitus, ac per consequens jurari possit illà possessione, & eo momento vacet beneficium per mortem illius?

Respondeo: ita quidem censisse sapius Rotam, & Auctores passim secutos Lapum cit. alleg. 89. ut videre est apud Paris. l. II. q. 6. à n. 96. ubi etiam n. 98. quòd in hoc casu, uti præsumitur novus titulus, ita & nova provisio & possessio, & non teneri talem justificare dispensationem ob-

tentam, & contra præsumptionem orientem ex hujusmodi allegatione Lapi à Rotā non admitti probationem in contrarium, nisi probatio sit conclusivissima &c. Verumtamen hodie, itante constitutione Gregor. XIII. hac locum non habent; quia eò ipso vacat beneficium ob non factam intra tempus constitutum publicationem resignationis. Paris. l. cit. n. 111. quem vide de his pluribus.

Questio 857. An ad hoc, ut vi hujus regulæ repellatur impetrans, requiratur in possessore triennali bona fides?

Respondeo: probabilius esse, quòd non. Chok. hic. n. 76. citans Cresceut. decis. 1. de sent. & re judic. Tond. in qq. benef. p. 1. c. 87. num. 47. Castrop. cit. p. 33. n. 10. citans Gomef. ad hanc regulam. q. 42. Covar. Reg. possessor. p. 2. s. 10. n. 10. concl. 4. contra Rebuff. de pacif. possessor. n. 28. Nav. l. 3. conf. tit. de præb. conf. 41. & conf. 2. rit. de paroch. & Sanch. l. 7. c. 29. n. 91. apud eundem Castrop. hac viros ratione: quòd, cum mala fide non detur præscriptio, neque conveniens sit, Papam velle favere peccantibus. Verùm hanc in contrarium opponit rationem Castrop. quòd vi hujus possessionis triennalis non præscribitur titulus in beneficio, sed solum prohibetur possidentis molestatio, & beneficii impetratio: hi autem effectus obtineri nequeant, si regula faveret solis possessoribus bonæ fidei; nam impetrans objicere posset possessori malam fidem, eamque illi facile probare, probando illum contra juris ordinem possidere beneficium. Sed neque Papa intendat favere peccantibus ex eò, quòd hac regula defendat possessores mala fidei, sed solum intendat favere reipubl. ab ea removendo lites, esto per accidens inde sequatur favor aliquis mala fidei possessoribus. Ad hac, lites, quas hac regula vitare intendit ex alio capite, nimirum vel ex hoc ipso, quòd bona fides requiratur, nascerentur, dum possessor, sicut, ut se defendat hac regula, probare debet triennem possessionem; ita etiam probare deberet suam bonam fidem, quòd difficillimum est, præcipue, dum beneficium possideretur contra juris ordinem.

Questio 858. An regula hac defendat possessorem etiam quoad proprietatem beneficii?

Respondeo: non defendere illum quoad proprietatem seu titulum, sed tantum quòd ad possessionem. Chok. ad hanc reg. n. 76. & Olositor apud illum n. 18. quia non dat ei titulum, ut supra. hinc fit, ut Ordinarius post triennem possessionem, dum comperit possessorem esse sine titulo, possit eum amovere, & beneficium conferre alteri. Chok. *ibid.* Et ut præmittit Chok. nemo impediatur, quò minus in petitorio doceat possessorem triennem esse intrutum, etsi hoc fecus sit in possessorio; cum nemo audiendus opponens aliquid contra possessionem. Hujus tamen contrarium sentire videtur Tond. loc. cit. n. 48. dum ait: quamvis aliqui existimantur, regulam de triennali non ob stare in petitorio, sed tantum in possessorio, contrarium tamen verius est; & per Rotam observatum; nempe triennem obtinere debere tam in petitorio quam possessorio. citat pro hoc Callad. decis. 5. num. 5. de restitut. spoliat. Rebuff. de pacif. poss. num. 25.

Questio 859. Num hæc regula operetur in spolio, seu defendat possessorem super possessione, qui in spolio convenitur?

Respondet negativè Chok. *hic. q. 76. Paris. de resign. l. 11. q. 14. num. 13.* licet enim regula hæc disponat, ut possessores triennales excludant agentes, etiam habentes verum titulum; id tamen sic accipi non debet, ut ista exclusio veri tituli seu proprietatis fiat per occupationem & usurpationem; nam, ut Gomel. *hic. q. 11.* nulla lex vel statutum eum sensum recipere potest, ut per illud credatur conditor legis vel statuti spoliatores in sua occupatione tueri, & spoliatos à restitutione excludere. Chok. *ibid.*

Questio 860. An, & qualiter hæc regula defendat possessores triennales pacificos, aliàs inhabiles beneficii habendi; de inhabilibus enim etiam possessionis, seu magis de retentionis beneficii dictum est aliàs, illos non defendi hac regulâ?

Respondet primò in genere, quoslibet tales possessores, exceptis simoniacois & intrusis, defendi hac regulâ; ne scilicet contra illos actio intentari possit, eorumque beneficia impetrari. Castrop. *cit. p. 33. num. 9.* citans Gomel. *hic. q. 26. 27. & 28.* Card. Paris. *conf. 96. n. 1. vol. 4.* Navar. *c. si quando. de rescript. exceptione. n. 9.* (cum quibus sentire videtur Chok. ut patet ex ratione, paulò post ex eo danda; quamvis tamen certas personas inhabiles excipiat, ut mox videbitur) contra Rebuff. *de pacif. poss. n. 106.* & Azor. *p. 2. l. 7. c. 35. q. 1.* quos citat Castrop. & quibus ex parte consentire ait Sanch. *in Decal. l. 7. c. 29. n. 28. & 91.* cum quibus etiam sentire videtur Glossator Soto apud Chok. *num. 41.* Rationem dat Castrop. quòd regula excludat simoniacois & intrusos, tacitè hoc ipso comprehendat alios omnes ex aliis capitibus inhabiles; dum enim taxativè regula vel lex excipit certos casus, casus non excepti comprehenduntur, ut Chok. *n. 54.* juxta *c. 2. de conjugio leprosor. & Abb. ibid.* præsertim, ubi regula concernit bonum publicum, ut hic. Sed neque per hoc vult Papa, ut ceteri illi inhabiles beneficia illa retineant: sed ne litibus ad peritionem partis impetantur, relinquendo interim Ordinariis potestatem examinandì possessorem, quo titulo beneficium possideat, eòque si legitimo titulo careant, amovendi, juxta *c. grave. de præb.*

2. Respondeo secundò in specie: defendi primò non promotos, infra annum ad Ordines, juxta Paris. *de resign. l. 11. q. 14. n. 27.* Et non promotum ad ordinem in beneficio requisitum, etiam si is promovet iustus per sententiam, non est promotus, si post sententiam per triennium mâsit in possessione, juxta Chok. *num. 82.* eò quòd ex illa triennali possessione præsumatur dispensatus, saltem ad tempus, & dummodo alleget hanc dispensationem.

3. Secundò: execrabilem, seu possessorem duorum beneficiorum curatorum, juxta eundem Paris. *ibid.* & Gomel. *hic. q. 10.* & Rebuff. *de pacif. poss. n. 7.* apud Chok. *num. 79.* pro quibus militare videtur, quòd præsumi possit, cum tali dispensatum, & talem juvari hac regulâ, etiam non ostensâ dispensatione, modò eam alleget, tradit Rebuff. *loc. cit.* quamvis de execrabili id neget Tond. *in qq. benef. p. 1. c. 8. n. 56.* (ubi etiam, quòd nequidem

juvetur talis obtinens duo curata, adeò que incompatibilia, decennali possessione; pro quo citat Marium Antonin. *l. 1. variar. resol. cap. 90. per cor.*) Chok. *hic. n. 49.* eò quòd possessorem duorum curatorum non juvari hac regulâ resolvit sacra Congregatio Concilii apud Navar. *conf. 20. de præb.* (quod tamen Gomel. volens contrarias in hoc puncto sententias conciliare, intelligendum ait, dum talis possessor nullum habeat titulum, sed se intrusit de facto sine alicujus provisione in talibus beneficiis, vel fuit per sententiam privatus titulo) variaque existent ejusdem Congregationis declarationes apud Wamel. *conf. 233. in addit. de præb.* & Garciam *p. 11. c. 5. n. 379.* quibus resolvatur, possessorem incompatibilem non defendi dispositione regulæ de triennali; & quia contra Tridentini decreta non intrat hæc regula, ut resolvit Rota *s. Julii 1610. decis. 310. p. 2. in noviss.* apud Farinac.

4. Tertio: defendi illegitimos & spurios; cum præsumantur dispensati, etsi aliàs omnium jurium spiritualium incapaces esse dicantur. *cap. si gens Anglorum. d. 56.* juxta Gomel. *hic. q. 2.* dicentem, sic resolvit Rotam; cum quo sentire videtur Chok. *n. 53.* contra Alphons. Soto. apud eundem Chok. *n. 3.* quamvis addat Chok. *n. 54.* præsumptam illam dispensationem non habere locum contra decretum Trident. nimirum in illegitimis, qui beneficia obtinent in Ecclesiis, ubi eorum Patros beneficia habent.

5. Quarto: mulieres, quæ habent Dignitates, ut Abbatissa, Priorissa perpetuæ juxta Chok. *n. 56.* qui pro hoc citat Sarn. *hic. q. 3.* eò quòd licet, regulâ loquente de beneficiis, & eorum appellatione non veniat dignitas, hoc tamen fallat, ubi concurrat mens & ratio eadem dispositionis, maxime in materia favorabili, qualis est hæc. De ceterò quòd ad beneficia propriè talia non defendi hac regulâ mulieres, uti nec laicos alios, quia incapaces sunt possidendi beneficia Ecclesiastica, indubitarum est, Alphons. Soto. *n. 3.* apud Chok. qui idem de laico habet. *num. 51.*

6. Quintò: Juvari hæc regulâ, ut non molestetur, excommunicatum, triennio pacificè cum titulo colorato possidentem beneficium, juxta Alph. Soto apud Chok. *n. 36.* eò quòd possidere possit beneficium; cum possessio sit quid facti, quamvis idem glossator subdat, secus esse, si talis spoliatus esset, quia tunc obstat ei, quò minus restitueretur, exceptio excommunicationis. citat. *gl. in c. 1. d. 33. in c. ex insinuatione. de procurat. in c. dilectus. de rescript.*

7. Sextò Hæreticum, quousque spoliatur juxta eundem glossatorem. *n. 39.* apud Chok. Sed de hæretico contrarium sentit Chok. *n. 82.* citans pro hoc Rebuff. *in pr. tit. de modis amitt. benef. n. 27.* eò quòd hæretici omni beneficio & auxilio juris careant, juxta *c. si adversus. de hæretic.*

8. Septimò juxta eundem glossat. *n. 29.* locum habet hæc regula in privatis ipso jure vel per sententiam, & contra ipsum judicem; eò quòd, licet talis careat titulo, non dicatur tamen intrusus, ex quo continuat suam primam possessionem, quam habet, & hoc velit regula, considerans primum ingressum, maxime, cum ea non det titulum, & quis etiam absque institutione canonica possidere possit; etsi non obtinere beneficium.

9. Octavò non defendi hac regulâ resignatarium triennalem, qui omisit publicare resignationem, ut patet ex Constitutionis Gregor. XIII. verbis illis: *nec resignantibus seu cedentibus, si postea in sua possessione*

permaneant, constitutiones de annali & triennali possessione &c. Chok. n. 49. & 82. Paris. l. 1. c. 9. n. 92. citans pro hoc Sarn. hic q. 24. Ferret. conf. 95. n. 5. ac dicens sic per omnes praticari. & esse communem, & n. 76. addens rationem ex eadem Constitut. Gregor. XIII. quia nullus tali omissenti remaner titulus, ne quidem coloratus; unde nec adeptio possessionis continuata, etiam per tempus ultra triennium tali suffragatur, ut Paris. cit. n. 76. contra Sarn. hic q. 11. Gemin. conf. 75. dub. 2. dicentem hanc opinionem esse a quiore. Card. Parisium. conf. 39. n. 34. vol. 4. Host. Jo. And. & alios in c. illud. de presump. nixos hoc fundamento; quod hujusmodi continuatio aequipollet publicationi, & quando forma respicit certum effectum, potest per aequipollens adimpleri. l. jubemus. c. de testam. verum, ut Paris. n. 78. hodie dum per Constitut. Greg. XIII. non sufficit aequipollens, sed requiritur formalis publicatio.

10. Nonno non defendi precistam, qui nominatus est ad primum vacaturum, & qui acceptavit in casu non concesso juxta Chok. n. 49. citans pro hoc Guimier ad pragmat. sanct. tit. de pacif. poss. in principio.

11. Decimo, non juvari eum, qui ex sola electione sine confirmatione possidet beneficium, eod quod electio sine confirmatione nec jus in re, nec titulum coloratum tribuit. Alph. Soro apud Chok. n. 6. Chok. ipse n. 26. Gomef. hic q. 35. secus est de electione improprie sumpta, qua potius rationem collationis habet, & non eget confirmatione. Alphon. n. 8. & 9.

12. Undecimo non juvari triennali hac possessione, imo nec longissimam quoad fructus percipiendos eum, qui non emisit professionem fidei juxta decretum Trid. sess. 24. c. 12. faciendam a provisis de quibuscunque curatis ad minus intra duos menses; quamdiu eam non emisit, tradit Paris. l. 8. q. 9. eod quod ita censuerit sacra Congregatio.

13. Duodecimo non juvari hac regulam eum, qui vi provisionis sibi factae (dum nimirum in ea exprimitur, quod intra certum tempus professionem expressam, scilicet religiosam emittat, alias quod gratia sit nulla) tenebatur profiteri, dum ipsi collatum beneficium regulare, & tamen intra tempus illud professionem non emisit, tradit Tond. loc. cit. n. 52. citans Peleum action. for. l. 1. c. 34. &c. eod quod tota gratia inficiatur, & ad nihilum redigatur propter istud decretum irritans, quod inficit non solum titulum, sed & possessionem; & subdit Tond. n. 55. non ob stare huic doctrinae, quod non promotus intra annum, vel non graduatus juvetur ad huc regulam; eod quod iustus intra annum promoveri cum clausula decreti irritantis, quod gratia alias esset nulla, post lapsum triennii praesumatur dispensatus. De cetero enim nec talem fore ritum triennali possessione, qua post iustum de promovendo possedisset, si negativa illa non promotionis, nec non negativa obtentae dispensationis fuisset probata.

14. Decimo tertio non juvari hac regulam infantem 6. annorum, cui assignati fructus cum decreto, quod, dum esset legitima aetatis, illi fieret collatio beneficii, cum in eo deficiat titulus & possessio, tradit Tond. loc. cit. n. 38.

Questio 861. Qua hic veniant, vel non veniant nomine beneficiorum in ordine ad effectum hujus regulae de triennali?

1. R. Respondeo, ut ea praeteream, de quibus dubium nullum esse poterat, primo veniunt

seu comprehenduntur Commenda perpetua, Gomef. hic n. 5. motus diversis Rota praerudicis, quae ibi profert. Chok. n. 90. & 43. dicens quidquid sit de hoc, num commenda talis sit proprie titulus beneficii, nec ne, propter quod potissimum Glossator. Alph. n. 40. negat Commendatarium juvari hac regulam, saltem ubi molestaretur per alium, etiam Commendatarium) hodie dum id amplius in dubium venire non posse, dum Adrianus VI. huic regulam post verba illa: *simoniaci ingressu*: adiecit verba illa: *ex quovis titulo*: ut comprehenderet etiam commendas, super quibus antea controvertebatur in Rota, teste Sarn. hic in praefat. & q. 5.

2. Secundo comprehenduntur officia, modò sint Ecclesiastica, de quibus loquitur c. cum accessissent. de consue. & c. consuleret. de simon. Chok. n. 44. Gomef. q. 6. Eod quod nomen beneficii in materia favorabili latissimum patitur interpretationem.

3. Tertio hospitalia, modo duntaxat in titulum, & ad vitam intulati; cum in eo casu sint beneficia Ecclesiastica. Chok. num. 45. secus si duntaxat tantum in administrationem; tunc enim non sunt beneficia, nec veniunt hac regulam. Chok. n. 46. citans Gomef. q. 7. Mohed. decis. 18. de causa possess. & prop. Simonet. tr. de reservatione. q. 7.

4. Quarto veniunt beneficia jurispatronatus, Chok. n. 5. citans Gomef. hic q. 9. Wamef. tom. 1. consil. 263.

5. Quinto beneficia reservata reservatione non clausa in corpore juris. Tond. loc. cit. n. 61. dicens sic sentire omnes de hac regula scribentes.

6. Sexto etiam reservata reservatione clausa in corpore juris diversa ab illa reservatione, quae habetur in c. 2. & c. de praesenti, de praeb. in 6. seu qua reservantur Papae beneficia vacantia per obitum in Curia (si quae tamen duntaxat aliae reservationes clausae in corpore juris; nam hanc esse unicam & solam reservationem clausam in corpore juris, ostendit Garc. p. 5. c. 1. n. 132. & alii Tond. loc. cit. n. 61. Rebuff. in concordata, in forma mandati apostolici) si quidem de hac, utpote secundum dicta alias dignitate & efficaciore, proprie & solum loquitur hac regula; ac licet quoque dicantur & aliae adhuc praeter illam reperiri reservationes clausae in corpore juris, de iis non loquitur illa regula. Chok. n. 69. & 70. Lot. l. 2. q. 53. n. 16. dicens ita firmatum a Rota, in Cordub. capellanie 25. octob. 1596. & n. 18. dicens jure merito restrictam esse vim regulae; cum ista reservatio sola ea sit, quae decolorat omnem titulum. Quin & dum regula dicit in illa parenthesis: *dummodo se in beneficiis hujusmodi, si dispositioni apostolica ex aliqua reservatione generali clausa in corpore juris reservata fuerint, se non intruserint*. Videntur adhuc comprehendi haec ipsa beneficia dictae reservatione reservata, modò per triennium ea possidens se in illa non intruserit; hoc est, ea ab alio, quam a Papa non accepit, aut indebitè seu subreptitè contra decretum irritans, adeoque inficiens titulum & possessionem a Papa ea habuerit; licet alias forte ob defectum aliquem alium non nisi titulum coloratum (intellige ex eo, quod a Papa accepit) habuerit.

7. Septimo non veniunt beneficia unita, sive non juvatur hac regulam, qui beneficium unitum possidet triennio, praesertim ubi facta unio in perpetuum; quia talis caret titulo, utpote qui per talem unionem extinguitur; unde nec vacare potest tale beneficium; quia extinctum. Tond. loc. cit. n. 26. Paris. de resign. l. 1. q. 15. n. 25. citans Saxa. hic q. 8. n. 24.

n. 24. Chok. n. 84. dicens sic juxta omnes servare in praxi Cancellariam Romanam.

8. Octavo non veniunt beneficia manualia. Chok. n. 49. citans Germon. de indulg. Card. s. regularia. n. 37. Mohed. decis. 169. de causa possess. & prop. uti nec preceptoriam ad unum amovibiles. Chok. n. 30. citans Mohed. ubi ante, decis. 10.

Questio 862. Quinam ad effectum hujus censentur intrusi?

Respondeo primo: licet intrusi nomen pluribus aliis competat (qualis in genere dicitur omnis ille, qui accipit vel retinet beneficium, sciens nullum sibi ius competere in illo, ut Castrop. de benef. d. 2. p. 33. n. 11. dicens hanc definitionem conficit ex c. ad aures. de excessib. prelat. c. quia diversitatem. de concess. preb. c. jam dudum. de preb. c. cum. qui de preb. in 6 & sic colligi ex dictis a Selv. p. 1. q. 11. n. 9. & 10. Rebuff. in pr. p. 11. in reg. de subrog. collig. gl. 4. Gomez. hic. q. 47. apud Azor. p. 2. l. 7. c. 35. q. 10. Covar. l. 3. variat. c. 16. nu. 7.) in ordine ad alios actus. Non videntur tamen hoc nomine in hac regula & in ordine ad effectus illius comprehendi directe alii, quam qui vel obtinent beneficium aliquod simoniace, vel ad beneficium dicta reservatione clausa in corpore juris reservatum promoti: intellige, ab alio, quam a Papa. Chok. n. 82. dum in his duobus tantum casibus, ut dictum, ex Lott. l. 2. q. 33. n. 15. & 16. decoloreretur omnis titulus, adeoque & possessio. Et hos solos intrusos excludi directe a beneficio hujus regulæ, videtur satis indicari per verba illa regulæ: non molestandos illos super beneficiis, qui ea, qualiacunque sint, ex Apostolica vel ordinaria collatione seu provisione sine simonia obtenta pacifice triennio possederint, & modo in ea beneficia, dum reservata sunt dicta reservatione (hoc est, dum ea vacant per obitum in curia) intrusi non sint; hoc est, illa ab inferioribus collatoribus non obtinuerint.

2. Nihilominus tamen vi Constitut. Julii III. date anno 1553. relata a Quaranta. v. beneficiorum collatio, & a Piaficio in proem. pr. Episcopalis. num. 4. quæ incipit: Sanctissimus in Christo Pater & Dominus: expressè in ordine ad non fruendum beneficio regulæ de annali & triennali dicuntur intrusi, qui possident beneficia Ecclesiastica vel Dignitates, earumque administrationem suscipiant ante expeditionem literarum & confirmationem obtentam. Chok. n. 82. (ubi etiam, quod id cesset in diocesi Leodiensi, referens se ad regulam 3. Cancellaria) sic enim expressè dicitur *ibidem*, quod ipsorum beneficiorum non possessores, sed meri & nudi detentores ac violenti sine aliquo titulo in eis intrusi censentur, & pro talibus habeantur, & reputentur, nec fructus suos faciant, & regulæ cancellaria de annali & triennali possessore in iis locum non habeant &c. De cetero tunc intrusi quoque alii, hoc est, carentes legitimo titulo excluduntur a beneficio hujus regulæ, dum eorum intrusio, seu non titulus, vel titulus vitiosus notorius est, vel etiam manifestè probatur. Vide dicta supra; ubi qualiter & qualis requiratur titulus ad fruendum beneficio hujus regulæ. Plura de intrusione, & qui in specie dicantur intrusi, Vide apud Castrop. loc. cit. Lott. l. 2. q. 20. num. 81.

Questio 863. Quinam simoniaci excludantur a beneficio hujus regulæ?

1. **R**espondeo primo: ii, qui scientes commissam esse simoniam in adeptione beneficii, illud ingrediuntur; & contra ii, quibus ignorantibus (puta quia v. g. pater, frater, amicus, aliquid dedit pro impetrando beneficio filio, fratri, amico) a favore hujus regulæ non excluduntur; sed quod, cum hæc exclusio sit poena, extendi non debeat ad simoniam, in qua beneficiati culpabiles non sunt. Less. l. 2. de just. c. 35. n. 140. citans Gomez. Chok. ad hanc regulam. n. 60. Castrop. l. c. n. 11. citans pro hoc Rebuff. de pacif. possess. n. 242. alias 193. Ugol. tab. 4. c. 6. §. 4. n. 2. & Garc. p. 8. c. 1. n. 15. ubi plures alios referat. Tamen autem talis ignorans simoniam commissam in impetratione beneficii defendatur exceptione hujus regulæ, non est tamen tutus in conscientia, nisi petat absolutionem a Papa cum nova provisione. Chok. cit. n. 60. quæ absolutio & nova provisio qualiter, seu sub quibus clausulis ei detur, aut ei danda committatur Ordinario, vide apud eundem Chok. *ibid.*

2. Respondeo secundo: juvantur adhuc hac regulæ, qui post factam sibi collationem seu provisionem beneficii aliquid dant vel promittunt, esse per hoc committant simoniam; quia ab initio non habuerunt ingressum simoniacum. Chok. n. 61. citans Gomez. q. 12. qui testetur ita censuisse Rotam.

3. Respondeo tertio: de cetero, quod scienter simoniace ingressi beneficium non juvantur hac regulæ, sed etiam post triennii possessionem iis possit lis intentari, & beneficium adimi, extenditur ad eos, qui simoniam solum conventionalem (hoc est, quando tantum pactum est pretium, seu res temporalis pro beneficio, non tamen ex utraque parte pactum est adimpletum, puta, v. g. quia datum est beneficium, nondum tamen datum est pretium; dum enim ex utraque parte completa jam est pactio, est simonia realis. Chok. n. 60. ex Navar. in manual. c. 23. n. 100. & cons. 3. de simon.) admiserunt. Less. loc. cit. Chok. loc. cit. qui posterior tamen vult, id procedere ex suppositione, quod hæc simonia conventionalis eandem poenam incurrat quam simonia realis; nempe privationem beneficii de facto, & excommunicationem lata sententia, uti id docent Tol. in sum. l. 5. c. 94. Redoan. de simon. p. 4. c. 9. n. 7. & p. 2. c. 17. Rebuff. in pr. cit. de simonia in resignatione. n. 9. Gomez. hic. q. 12. & alii apud Chok. cit. n. 60. Porro qualiter probanda simonia commissa in ordine ad excidendum beneficium hujus regulæ, vide eundem Chok. n. 61.

Questio 864. An soleat huic regulæ de triennali derogari?

Respondeo: nusquam solere illi derogari, utpote quæ exigens titulum, nullum in se fovet odium. Lott. l. 2. q. 53. n. 32. citans Achill. decis. 385. n. 3. & 4. Hoc tamen intelligi directe, restituendo adversus ejus lapsum, ait Lott. in 33. ubi etiam, quod clausula derogatoria consueta inseri inter generales, referatur ad triennem detentionem de facto, de qua regula hæc non loquitur; citat pro hoc Rebuff. in pr. in 3. forma signature super clausulis derogatoriis ante n. 1.

FINIS PARTIS SECUNDÆ.

IN